

DE TANK

tweemaandelijks uitgave van

TWENOT

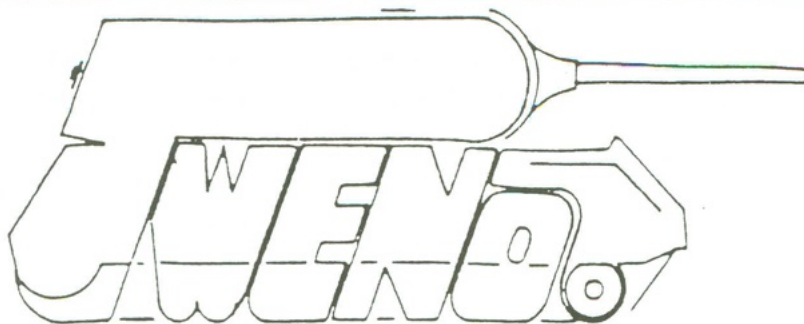
DUTCH ARMOUR ASSOCIATION
Postbus 357, 8000 AJ ZWOLLE
THE NETHERLANDS

'Duitse' voertuigen tijdens de opnames voor de film 'A Bridge too Far'.

NUMMER 124

JANUARI 1997

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van TWENOT, de "Tweede Nederlandse Organisatie van Tankhobbyisten"

ISSN: 1382-8991

e-mail: twenot@worldonline.nl

Internet: <http://www.worldonline.nl/~twenot>

BESTUUR:

Voorzitter : John Janse
Vice-voorzitter : Joop v.d Weerden
Secretaris : Johan Groen
Penningmeester : Kees Blijleven
Externe contacten : Jan Frankema
Speciale activiteiten : Marc Tempels

REGIOCOÖRDINATOREN:

Noord-west Nederland:
Jan van Veen, Haarlem,
Noord-oost Nederland:
Bas Karman, Meppen,
Midden Nederland :
Marcel von Hobe, Deventer,
Zuid-west Nederland :
Rob Plas, Halsteren,
Zuid-oost Nederland :
Theo Naus, Kessel,
(na 20.00 uur)

REDACTIE:

Jan van Veen

SECRETARIAAT: LIDMAATSCHAP:

of
Postbus 357
8000 AJ ZWOLLE

t/m 18 jr f 20,=
> 18 jr f 25,=
buitenland f 35,=
per kalenderjaar.
Postbank 3026112
tnv. TWENOT, Heiloo

DE TANK is een tweemaandelijks uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek Vraag en Aanbod kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen. Copy voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van ieder oneven maand bij de redactie zijn. Bij aanlevering van copy op discette: WP 5.1

HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS ZONDER SCHRIFTELIJKE TOESTEMMING VAN DE REDACTIE NIET TOEGESTAAN.

VERENIGINGSNIEUWS

Hoewel het op het moment dat u dit leest al februari is, willen we u om te beginnen graag een voorspoedig 1997 toewensen.

Het afgelopen jaar was voor onze hobby weer een prima jaar. Er verschenen interessante modellen, waarmee reeds lang bestaande leemtes werden opgevuld (zoals de Britse Valentine) of waarnaar al jaren werd uitgekeken, zoals de KIFV waarmee nu eindelijk de YPR gebouwd kan worden.

Wat het nieuwe jaar ons aan nieuwe modellen zal brengen is nog niet te zeggen. Een paar toezeggingen uit het afgelopen jaar moeten nog worden waargemaakt, zoals de M18 van Academy, en wie weet wat er straks allemaal weer voor nieuws wordt gepresenteerd. Wensen bestaan er nog genoeg. Wat bijvoorbeeld te denken van Britse lichte tanks uit te jaren dertig of Britse soft skin voertuigen uit WO2? Ze zouden zeker voor menige collectie een aanwinst vormen.

De redactie hoopt dat 1997 net zo voorspoedig zal verlopen als de afgelopen jaren. Er was gelukkig nimmer gebrek aan copy voor DE TANK en dat is een heel plezierige situatie. Een woord van dank aan alle schrijvers is dan ook zeker op zijn plaats.

Blijft u alstublieft schrijven of, als u dat nog nooit hebt gedaan, probeer eens iets op papier te zetten over dat onderwerp of dat voertuig waar u best veel over weet en wat wellicht ook voor anderen interessant is. Het maakt DE TANK alleen maar beter en gevarieerder!

Een nieuwe ontwikkeling voor 1997 is INTERNET. Gelukkig hebben we leden die behalve voor militaire voertuigen ook ruime belangstelling hebben voor de computer en al zijn mogelijkheden. Ben Nagel heeft onlangs de TWENOT home-page ontworpen en op Internet gezet. In deze TANK kunt u lezen hoe u deze page kunt bewonderen en wat onze (die van Ben dus) ideeën op Internetgebied zijn.

Tijdens de laatste bestuursvergadering is o.a. gesproken over de kritiek op de gang van zaken rond de wedstrijden tijdens de ledenbijeenkomsten.

Het bestuur trekt zich deze kritiek aan en neemt zich voor een en ander waar mogelijk te verbeteren. Het wedstrijdreglement zal in het vervolg voor iedereen duidelijk zichtbaar worden opgehangen en ook zal er voortaan in iedere categorie een prijs worden uitgereikt, ook al zijn er maar een of twee inschrijvers. Er komt echter, gezien de aard van onze vereniging, géén aparte categorie 'figuren'.

We hebben het thans geldende wedstrijdreglement in deze TANK op-

genomen en we vragen iedereen dat eens te bekijken en uw eventuele commentaar, wensen of ideeën hierover aan het bestuur kenbaar te maken. Indien er in deze wensen of ideeën een duidelijke lijn is te onderkennen, dan kan

het reglement hieraan worden aangepast. Uw reacties graag schriftelijk en zo snel mogelijk bij onze secretaris Johan Groen.

AGENDA

22 + 23 februari	: Trucks 'n' Tracks '97, Folkestone, Engeland
22 maart	: Flanders Contest, Antwerpen
29 maart	: Eerste Ledenbijeenkomst TWENOT te Rotterdam
9, 10, 11 mei	: excursie naar Saumur
17 mei	: Regio Zuid-West, bezoek bunkers Atlantik Wal
24 mei	: 'Open Huis' 13e Infanteriebataljon Luchtmobile Brigade, Assen
31 mei	: Regio Noord-West, bezoek aan het Fort Hoek van Holland
14 juni	: Tweede Ledenbijeenkomst TWENOT te Rotterdam
4, 5 en 6 juli	: Vlootdagen in Den Helder
5 juli	: Open Dag Koninklijke Luchtmacht, vliegbasis Gilze-Rijen
13 september	: 'Open Huis' Opleidingscentrum Ede
20 september	: Derde Ledenbijeenkomst TWENOT te Rotterdam
20 september	: Opleidingscentrum Vuursteun, 't Harde

De eerste ledenvergadering van dit jaar vindt niet, zoals eerder aangekondigd, plaats op zaterdag 22 maart, maar op zaterdag 29 maart a.s., op het bekende adres, het Clubhuis Kralingseveer in de Elandstraat in Rotterdam-Kralingseveer. De zaal is om 10.30 uur open (niet eerder!!). De reden voor deze verschuiving ligt in het feit dat onze Belgische IPMS-vrienden op 22 maart hun Flanders Contest houden.

U komt er als volgt bij het Clubhuis in Kralingseveer: neem aan de noordkant van de Van Brienoordbrug de afslag met o.a. Capelle a/d IJssel. Beneden aan de afslag weer Capelle a/d IJssel. Na ca. 1½ km, bij de eerste verkeerslichten RA en dan de 5e straat LA (sommige straten zie je pas op het laatste moment, dus langzaam rijden en goed tellen). Dit is de Elandstraat. Na een paar honderd meter is het Clubhuis aan de rechterkant van de straat. U kunt het niet missen!

Tijdens deze vergadering vindt ook de bestuursverkiezing plaats. Aftredend en herkiesbaar zijn Jan Frankema en Marc Tempels. Mocht iemand anders zich voor een bestuursfunctie verkiesbaar willen stellen dan geven onze statuten daarvoor de volgende regel: uiterlijk 24 uur voor de aanvang van de algemene ledenvergadering dient de kandidaat zich schriftelijk bij het zittende bestuur aan te melden. Deze aanmelding dient vergezeld te gaan van ten minste tien handtekeningen van leden die de kandidaatstelling ondersteunen.

Het modelbouwthema voor deze dag luidt: Bosnië/Nederlands IFOR detachment. Een thema met heel veel mogelijkheden, want welke militaire voertuigen waren/zijn in Bosnië nu niet aanwezig geweest? We hopen op heel veel modellen en diorama's!

BUSSUM BRIDGEHEAD '97

Van de Stichting Militair Depot (Netherlands Military Living History Association) ontvingen we het volgende bericht:

'In mei 1997 zal Bussum weer gonzen van de militaire activiteit! Vanaf dit jaar zal de onlangs opgerichte Stichting Militair Depot Nederland deze grootste militair-historische manifestatie van Nederland organiseren.

BUSSUM BRIDGEHEAD is de nieuwe naam van het evenement dat van **8 t/m 11 mei 1997** zal worden gehouden. We willen het kamp bij Fort Werk IV te Bussum het aanzien geven van een echt militair kampement; een bruggehoofd waar geallieerde eenheden uit verschillende landen niet alleen hun (originele) tenten opslaan, maar ook hun re-enactment acts opvoeren.

Als vanouds zal op **zaterdag 10 mei** de bevrijdingstocht door de regio worden gemaakt. Het Gooise publiek en in toenemende mate ook geïnteresseerden uit andere delen van het land die voor deze gelegenheden graag naar het Gooi komen, zien hier elk jaar weer naar uit. Voor **zondag 11 mei** zijn diverse demonstraties en een openlucht militariabeurs in het programma opgenomen.

Ten behoeve van militair-historische eenheden die een periode uitbeelden van vóór 1914 is ruimte gereserveerd op het terrein van het Vestingmuseum Naarden; een wel zeer passende locatie in de fraaie historische vesting Naarden (vlakbij Bussum). Tussen het kampement te Naarden en Bussum zal een pendeldienst rijden.

Deelname staat open voor eenheden die op correcte en verantwoorde wijze een militair-historisch thema uitbeelden, bijvoorbeeld een artilleriegroep, eenheid infanterie, een field workshop, een veldkeuken, etc. Elke militair-

historische periode van vóór 1945 mag door de deelnemers worden uitgebeeld.

De kamporganisatie zal op militaire leest geschoeid zijn, met een Operations Room, een Head Quarters, een Motorpool, een Verbindingscentrum en een All-Ranks Mess.

Het programma van de vier dagen luidt als volgt:

- donderdag
+ vrijdag : inchecken, kamp maken
zaterdag
ochtend : bevrijdingstochten door het Gooi en omgeving
middag : static show van bijzondere voertuigen/groepen en groepsdemonstraties op Wilhelminaplantsoen in het centrum van Bussum
avond : bevrijdingsbal in het centrum van Bussum
zondag
ochtend : schijngevechten en fotocessies in het bos achter het fort of in het K.L. ruinedorp Crailo
middag : kamp open voor het publiek, demo's, schijngevecht, openlucht militariabeurs

In het museum 't Schildershuis in Driebergen is een expositie geopend over de Stelling van Amsterdam.

De expositie geeft een beeld van de stelling vroeger en nu. Aan de hand van plattegronden, doorsneetekeningen en maquettes wordt duidelijk gemaakt hoe de forten werden ontworpen en gebouwd. Het gaat om een uniek militair-historisch complex, met een -inmiddels ook zeer grote- ecologische en landschappelijke waarde. 't Schildershuis richt zich, als militair museum, met name op de militair-historische aspecten van de stelling.

Het museum is te vinden aan de Van Rijkevorselstraat 2 in Driebergen. Geopend op woensdagen van 2 tot 5 uur, op zaterdagen, zondagen en feestdagen van 12 tot 5. Toegangsprijs f 3,00, met museumjaarkaart of veteranenpas gratis. De tentoonstelling is nog te zien tot en met de maand april.

Verdere informatie 0343-532074 (Bron: ARMEX).

TOCH EEN EXCURSIE NAAR SAUMUR!

In 1995 en 1996 organiseerde Alex van Os een busexcursie naar Saumur. Hij deed dit buiten Twenot-verband, maar verschillende Twenot-leden zijn meegeweest en vonden het een groot succes. Dit jaar organiseert hij er weer een en er is nu een veel ruimere gelegenheid voor Twenot leden om mee te gaan. De trip wordt gemaakt in een luxe touringcar, voorzien van video, toilet en bar. Er wordt overnacht in een knap hotel in het centrum van Saumur.

Het programma van de excursie luidt als volgt:

- . 9 mei, ± 22.00 uur: vertrek vanuit Zoetermeer;*
- . 10 mei, ± 8 uur: aankomst in Saumur. Overdag is er gelegenheid het museum te bezoeken, waar eveneens, tussen de originele tanks, een modelbouwwedstrijd plaats vindt. Deelname aan deze wedstrijd is uiteraard niet verplicht, maar wordt door de Franse gastheren wel op prijs gesteld. Vorig jaren vielen twee Twenotters in de prijzen.*

Het centrum van Saumur biedt voldoende gelegenheid om de avond gezellig door te brengen.

- . 11 mei: er wordt geprobeerd 's ochtend gelegenheid te krijgen de moderne tanks van het Franse leger te bekijken, w.o. de Leclerc. Op dit moment is daarover echter nog geen zekerheid.*

Om 12.00 uur vertrekt de bus weer richting Nederland. Om ± 20.00 staat in Breda het diner klaar en om 23.00 uur is de bus weer in Zoetermeer.

De kosten zullen ca. f 215,- p.p. bedragen. Nadere inlichtingen kunt u krijgen bij Alex van Os,

VRAAG & AANBOD

Joost Somford, [REDACTED]

[REDACTED] wil een aantal bouwdozen kwijt en biedt ze derhalve te koop aan. Het zijn wel geen militaire voertuigen, maar ze kunnen toch wel in deze rubriek. Het gaat om: Missile cruiser USS Valley Forge (1:350), HMS Ark Royal (1:720), Helicopter Patrol UH-1 (1:32), British Aerospace Harrier (1:32), Fairchild A-10A Thunderbolt (1:48) en de Cutty Sark in 1:130.

Alles zeer goedkoop, de twee vliegtuigen zijn al een beetje gebouwd. Telefoon graag na 18.00 uur of op zaterdag.

Lesley Delsing, [REDACTED]

[REDACTED] zoekt een overzicht van de bouwgroepnummers van de Leopard 1 en 2 vari-anten en de PRTL's van de Koninklijke Landmacht. Ook zoekt hij, tegen vergoeding, dia's en/of foto's van de M1's en M-60's welke in Duitsland zijn gestationeerd. Ruil tegen dia's van Nederlandse Leopard A4's en A5's is mogelijk.

Theo mensing, [REDACTED]

[REDACTED] biedt aan:

- . 2 x AMX VCA van Heller (1:35), manschappenwagen, o.a. bij de KL in gebruik geweest;
- . 1 x AMX 30 DCA (luchtafweertank);
- . Italeri M40 75/18 Italiaans zelfrijdend geschut;
- . alle figuren van Italeri/Zvezda nr. 349 SU-122
- . uit de serie Revell History Makers: Corporal Missile (1:40), Teracruzer with Mace Missile (1:32);
- . Tamiya Flak 36/37 onderstel + wielen en de figuren van de 25 pponder;
- . Verlinden 120 mm Duitse mortier 34.

en vraagt/zoekt ten behoeve van een groot Normandië diorama:

- . het landingsvaartuig LCVP van Lindberg (1:32) of andere landingsboten;
- . **met spoed** een ombouwtekening voor de LVT4 Buffalo op basis van de LVT(A) van Nitto;
- . de Goliath van Esci, de figuren van de Wirbelwind van Tamiya en diverse soorten bunkers (Verlinden of andere merken);
- . alle soorten figuren (Duiters, Amerikanen, Engelsen);
- . wie weet het juiste kleurnummer voor Atlanticwall-bunkers?

en voorts:

- . een T55, T62 en T72 van Roco.

Hij zou graag in contact komen met leden die op 27 april 1996 op bezoek zijn geweest bij de Russische tanks in Capelle aan de IJssel en daar foto's of dia's hebben gemaakt. Wil graag copieën van dia's of dia's van negatieven laten maken. Wie wil dia's ruilen? Ik maak alleen dia's van alles wat er in WO2 heeft gereden, ook onge-

pantserde voertuigen en zelfs paardentractie.

Olaf KIEVIT, [REDACTED]

[REDACTED] U.S.A. is ook geïnteresseerd in foto's van de Russische tanks van Franz Paul Krampf en zou graag in contact willen komen met leden die de excursie meegevoerd hebben en foto's hebben gemaakt. Ruilen tegen foto's van andere tanks (M47/48/60, Centurions van het Zwitserse leger, T72 en BMP1 van Irak, enz.).

TON BURGER, [REDACTED]

[REDACTED] heeft te koop van Bluetank de 1:35 Sd.Kfz.251/1 Rocker Launcher, ongebouwd in doos, f 22,50

Daarnaast, vanwege de aankoop van een nieuwe camera, lenzen met P-draad voor spiegelreflexcamera met automatisch diafragma:

- . 300 mm (5,6) merk Vivitar f 100,- (nieuw)
- . 135 mm (2,8) merk Pentor met 90° lens, f 45,-
- . 28 mm (2,8) merk Pentor met UV-filter, f 15,-
- . 55 mm (2,8) merk Rikenon, f 10,- of gratis bij twee of meer lenzen.

JOHAN GROEN, [REDACTED]

[REDACTED] zoekt de volgende Roco Minitank modellen: nr. 259 MAN 630 L2AE (meerdere); nr. 281 DKW/Auto Union MUNGA; nr. 195 M52 brandstof combinatie; nr. 432 M62 bergingstruck (meerdere).

JOHN JANSE, [REDACTED]

[REDACTED] zoekt twee boeken, namelijk '75 jaar Luchtvaartartillerie' door Klinkert/Otten/Plasmans en '200 jaar Rijdende Artillerie' door Schoenmaker/van Hoof. Is er iemand die ze aan hem wil verkopen? Hij heeft te koop de op afstand bestuurbare M4 Sherman van Tamiya (schaal 1:16), inclusief zender, ontvanger en servo's. Alles bij elkaar f 250,-

ALEXANDER v.d. WETERING, [REDACTED]

[REDACTED] zoekt het Tonda-vacuform model van de Bedford OXD 30 cwt, 4x2, GS, schaal 1:35 en voorts informatie (foto's, tekeningen, maten, etc.) over:

- . de vliegtuigtrailer 40 ft. 3-ton 'Queen Mary' (het oude Airfix modelletje);
- . de Commer Q2, 4x2 trekker voor de 'Queen Mary' trailer;
- . Landing Ship Tank (LST), het landingsvaartuig met twee grote deuren, zoals onder andere gebruikt in Normandië.

J. PAL, [REDACTED]

[REDACTED] schrijft het volgende:

"Niet zo lang geleden heb ik het modelbouwen weer opgepakt en ben direct lid geworden van de TWE-NOT. Vooral het bezoek aan Lancer's Conquest 1996 heeft mij laten zien wat er allemaal mogelijk is

met plastic modellen. Helaas heb ik de demonstraties van het weatheren van voertuigen en dioramabouw niet gevonden. Wel heb ik nuttige tips gekregen van iemand die een demonstratie gaf van figuurschilderen.

Ik ben inmiddels in het bezit van een goede airbrush compressor en nu heb ik eigenlijk behoefte aan informatie en tips op het gebied van verven en weatheren,

liefst met vermerk en -nummer, van voertuigen en figuren. Ook informatie over dioramabouw met uitleg van materialen en technieken is van harte welkom.

De kosten voor verzending en/of kopieën worden natuurlijk vergoed.

Bijvoorbaat dank!"

TWENOT op het INTERNET door BEN NAGEL en BERT v.d. VELDEN

In 1996 is iedereen in Nederland wel een keer *Internet* tegengekomen, het internationale netwerk van computers. Er zijn inmiddels in Nederland honderdduizenden aansluitingen op dit netwerk en ook de **TWENOT** heeft sinds kort een aansluiting, zelfs met een eigen 'website'.

Dit betekent o.a. dat wij als vereniging per e-mail (electronische post) bereikbaar zijn voor mensen uit de hele wereld, waardoor onze vereniging nog meer bekendheid kan krijgen. Het e-mail adres is
Ook kan iedereen onze pagina's bekijken op

<http://www.worldonline.nl/~twenot>

Op onze website is te vinden wat de **TWENOT** is en doet, maar ook is er maandelijks een nieuw stukje uit **DE TANK** te lezen, met een archief van oudere edities. Natuurlijk lichten we maar een heel klein tipje van de sluier op. Als lezers meer willen weten moeten ze lid worden van onze vereniging. Verder is er de agenda te vinden en is het de bedoeling dat er een foto-archief op Internet komt, met foto's van militaire voertuigen.

Dit foto-archief is dan voor iedereen toegankelijk en kan gebruikt worden door tank-hobbyisten waar ook ter wereld. Nu is een beetje archief niet zomaar opgebouwd. Zelf heb ik wel het e.e.a. aan foto's van Amerikaanse voertuigen, maar ik heb niets van Duits, Russisch of Brits materiaal. Wat ik graag zou willen is dat leden met een fotoverzameling deze eventueel voor een weekje willen uitlenen. Ik kan ze dan scannen en in dit archief opnemen. Graag uw reacties!

Mochten er vragen zijn over Internet in het algemeen of de **TWENOT**-site in het bijzonder, neem dan contact met mij op.

Ben Nagel

De **communicatie** op onze aardbol gaat steeds sneller en de afstand speelt nauwelijks meer een rol. Een van de moderne communicatiemiddelen is INTERNET. Vanaf nu willen we bekijken wat Internet voor ons **TWENOT**ters kan betekenen en hoewel deze rubriek is bedoeld voor

alle leden, zullen sommige onderwerpen voor sommigen gesneden koek zijn, terwijl anderen denken dat ze net de Chinese afdeling zijn binnengelopen. We zullen echter proberen het voor iedereen interessant te houden. Doel is de mogelijkheden, moeilijkheden en grenzen van Internet te verkennen, waarbij ik de reeds-internetters vraag mee te helpen het beeld zo breed en ruim mogelijk te houden.

De **voordelen** van Internet met betrekking tot onze hobby:

- wereldwijde informatie over modelbouw en militaire voertuigen i.h.a.;
- contacten leggen met mede-hobbyisten wereldwijd;
- het elkaar via e-mail kunnen sturen van berichten, bestanden, programma's (zo heb ik een programma over WO2 waarin alle divisies van maand tot maand en alle gebeurtenissen van dag tot dag zijn te volgen).

Nodig om te 'internetten':

- a een computer (486 of hoger), liefst met geluidkaart, een printer geeft ook veel plezier;
- b een modem (= verbinding tussen telefoon en computer), liefst 28K of sneller;
- c een telefoonaansluiting. Nadeel is dat je steeds moet kiezen: of telefoneren of internetten;
- d een provider (leverancier) die je toegang geeft tot het WorldWideWeb.

Het **kostenplaatje** van het bovenstaande:

- a vanaf f 2000,- tot f 5.000,- Een printer kost vanaf ca. f 350,-
- b ca. f 300,-
- c een normaal abonnement (of ISND-aansluiting = twee lijnen = internetten + telefoneren = extra aansluitingskosten = dubbel tarief telefoonabonnement). Internetten gaat bijna overal tegen lokaal telefoontarief = f 4,- per uur overdag of f 2,- per uur avonden/weekends;
- d vele providers bieden hun diensten aan voor minder dan f 30,- per maand. Let wel op of ze een goede 'helpdesk' (EHBO) hebben. Wie in Flevoland woont heeft geluk: dankzij 'Europa' kunnen zij gratis op Internet (geen providerskosten, natuurlijk wel telefoonkosten).

NB: de meeste apparaten worden per kwartaal goedkoper!

Interessante sites

Oftewel interessante plekken/adressen op Internet die voor ons het bekijken waard zijn. Hieronder staan er een paar van de vele. Een prettige hulp bij het zoeken in de miljoenen pagina's zijn 'Zoekmachines': je typt één of meer woorden in (bijvoorbeeld tank, Tamiya, armour, panzer) en de zoekmachine verzamelt in luttele seconden de pagina's waar die termen in staan. Later meer over de zoekmachines!

Aardige adressen:

- <http://msowww.ann.edu.au/~afk/kits/military/armour/post/m1a1.html> Alles over de M1 Abrams en de modelbouwdozen M1A1 van Academy en Tamiya
- <http://www.hobbyweb.com/> alle in de USA te verkrijgen dozen, in alle schalen, zéér uitgebreid!
- <http://www.mindf.nl/landmacht/index.htm> veel informatie van onze Landmacht, met foto's van de voertuigen

· <http://www.tempest.com.au/~spooner/> informatie over de 1st Light Horse, gelegerd in Perth, Australië. Een kort historisch verslag en alle in gebruik zijnde voertuigen.

· <http://www.navy.mil/> de home page van het United States Department of the Navy. Via de home page kan men kiezen uit diverse hoofdstukken zoals een bibliotheek van persberichten, Blue Angels Schedule, Naval Web Sites, etc. Bij de persberichten kan men zeer fraaie foto's bekijken en downloaden (Bron: Herkenning)

· <http://studwww.rug.ac.be/~svhastel/> Deze pagina is een (onofficiële) hommage aan de F-16 en behandelt dit type vliegtuig in de ruimste zin (Bron: Herkenning).

Bert v.d. Velden

REGIONIEUWS

REGIO NOORD-WEST

Na een periode van rust komt Regio Noord-West weer in beweging. Ondergetekende is bezig met het regelen van een bezoek aan en een rondleiding in het **Fort in Hoek van Holland** (zie DE TANK nr. 119, april 1996) en wel op **zaterdagmiddag 31 mei a.s.** Iedereen die hiervoor belangstelling heeft kan mij bellen. Maximum groepsgrootte: 25 personen. In de volgende TANK leest u hier meer over.

Jan van Veen

REGIO ZUID-WEST

Via een van mijn contacten heb ik het aanbod gekregen om op **zaterdag 17 mei a.s.** een excursie te maken naar de in de duinen van Hoek van Holland gelegen Duitse Atlantik Wal versterkingen. Men is met particulier initiatief en in samenwerking met de Deelgemeente Hoek van Holland bezig een deel van de Atlantik Wal toegankelijk te maken voor bezichtiging. Dit project zal medio 1998 opgesteld worden voor het publiek, maar wij als leden van de TWENOT kunnen reeds in mei van dit jaar als genodigden een excursie door een deel van de versterkingen krijgen.

Deelname aan deze excursie is alleen mogelijke bij voorinschrijving en vindt doorgang bij ten minste 25 deelnemers. Het maximum aantal deelnemers bedraagt 35.

Deze excursie wordt georganiseerd door de regio Zuid-West, deelname staat uiteraard open voor **alle leden van TWENOT**. De kosten bestaan uit een vrijwillige persoonlijke donatie ten bate van het project.

Belangstellenden moeten zich vóór 30 maart a.s. schriftelijk of telefonisch aanmelden bij

Bert Koopman

of

Rob Plas

'A BRIDGE TOO FAR'

door Marcel von Hobe

September 1944. Het einde van vijf jaar bloed, zweet en tranen was eindelijk in zicht.

De overgebleven Duitse soldaten in West Europa werden langzaam terug gedreven naar de smeulende resten van het Derde Rijk.

Field Marshal Sir Bernard Montgomery vond dat een snelle actie aan de Duitse rechter flank nodig was om het Duitse leger sneller op zijn knieën te krijgen. Het plan omvatte een gecombineerde actie van het Britse en Amerikaanse leger om via Nederland de Noord-Duitse vlakte en het Ruhrgebied binnen te trekken en eventueel door te stoten naar Berlijn. Daarvoor moesten vijf bruggen over de grote rivieren worden veiliggesteld.

Montgomery kreeg echter niet de steun die hij nodig had voor zijn plan. Hij kreeg van Generaal Eisenhower alleen de nieuw gevormde Airborne Army's om met zijn operatie 'Market-Garden' de deur naar Duitsland te openen. De operatie bestond uit twee delen:

- 'Market', de luchtlandingsstroepen veroveren de bruggen over de Waal en de Nederrijn;
- 'Garden', het doorstoten van XXX Corps door België en Nederland naar Duitsland.

De drie luchtlandingsdivisies (1e Britse en 82ste en 101ste Amerikaanse) hadden drie dagen om zich voor te bereiden op deze grootse luchtlandingsoperatie. Hij begon op 17 september 1944, negen dagen later trokken 2000 overgebleven Britse para's zich terug over de Rijn. Zij moesten met hun doel in het zicht (de brug bij Arnhem) terugtrekken. Het niet veroveren van deze brug betekende in feite het mislukken van de operatie.

Dertig jaar later, na meer dan een jaar planning, trok een andere eenheid door Nederland om een film te maken over de gebeurtenissen in 1944. Deze keer zou de operatie zes maanden duren en uiteindelijk succesvol worden afgesloten.

Al voordat Cornelius Ryan zijn boek 'A bridge too far' af had, waren de onderhandelingen over de verfilming ervan begonnen. Een Amerikaanse producent, Joseph E. Livine, kocht uiteindelijk de filmrechten. Joe Livine wilde dat dit de beste film van die tijd zou worden en begon met een budget van 25 miljoen dollar (uiteindelijk 70 miljoen) aan de voorbereidingen. Sir Richard Attenborough werd al snel als regisseur aangesteld. Daarnaast werd een grote cast van bekende acteurs aangetrokken, zoals Sean Connery, Anthony Hopkins, Edward Fox, Dirk Bogarde, Ryan O'Neil, Robert Redford, Gene Hackman, Michael Cane, James Caan, Maximilian Schell, Laurence Olivier,

Hardy Kruger en vele anderen.

De heren Attenborough en Livine besloten dat de film vanwege de authenticiteit geheel in Nederland opgenomen zou moeten worden. De brug in Arnhem kon echter niet meer als locatie worden gebruikt omdat de omgeving teveel was veranderd (nieuwbouw) en omdat Arnhem een te belangrijk knooppunt van wegen is (dit in verband met het afsluiten van de brug). Na zorgvuldig zoeken werd gekozen voor Deventer. De brug over de IJssel was ideaal. Hij was bijna identiek aan de brug bij Arnhem en de grote parkeerplaats onder de brug was ideaal voor de bouw van de huizen waaromheen een groot deel van de film zich zou afspelen.

Drie van de vier huizen naast de brug te Deventer.

Eind 1975 arriveerden de 70 werklieden die de decors voor de film moesten maken. Dit hield onder andere in dat zij moesten bouwen: de acht huizen rond de brug, de zes full-size Horsa zweefvliegtuigen en een landhuis plus kerk voor de opnames over Oosterbeek.

Ook moesten nu de replica Shermans worden gebouwd. Als basis hiervoor koos men Land Rovers met lange wielbasis. Daar omheen werd de romp van een Sherman gebouwd. Voorin de romp zat een kijkgat zodat de 'tank' normaal bestuurd kon worden. Op de foto's is goed te zien dat het hier om 'neppoo' gaat. De rupsband bleef boven de grond hangen. De vijf Shermans moesten per trailer naar de set worden vervoerd.

Een namaak Firefly op een oplegger.

Daarnaast werd ook een aantal Land Rovers omgebouwd tot 'Duits lijkende' pantserwagens. Sommigen waren slechts voor de bovenste helft gemaakt omdat het onderste deel toch achter de railing van de brug verscholen bleef.

Terwijl de groep timmerlui onder het toezien van Terence Marsh (Production Designer) aan de slag ging, waren anderen begonnen met het zoeken van filmlocaties. Het productieteam moest zich daarnaast ook bezig houden met het aanvragen van vergunningen voor het sluiten van gebieden, wegen en zelfs rivieren. De Deventer brug is twee weken gesloten geweest om de slag op de brug te filmen (inclusief het in brand steken van de brug).

In het nabij gelegen Twello werd het hoofdkwartier ingericht van de kleding- en wapenafdeling en de opslag van de voertuigen. Je kunt je voorstellen hoe groot ongeveer de kledingafdeling is geweest als je bedenkt dat aan sommige opnames door zo'n 500 figuranten werd deelgenomen. Er was een ruime voorraad van Duitse, Amerikaanse, Engelse en burger kledingstukken en vele originele uitrustingsstukken. Alle wapens die in de film werden gebruikt waren replica's, waarvan ongeveer 60% slechts bestond uit een plank die in de vorm van een wapen was gezaagd. De resterende 40% was levensecht en deze wapens werden onder politiebegeleiding naar de set vervoerd.

Ook de locatie voor het filmen van de slag om Hotel Hartenstein was in de omgeving van Deventer, namelijk een oud landhuis op de weg naar Wilp. Andere locaties waren Bronkhorst (voor de gevechten in Oosterbeek), de Ginkelse Heide (de landingsscenes van de parachutisten), het Vliegveld Deelen en daarnaast nog verschillende lo-

caties in Deventer, zoals de Brink (beverijdingsscene en doortocht door Eindhoven) en de oude Luxor bioscoop die dienst deed als briefingroom aan het begin van de film).

De huizen werden halverwege april 1974 'opgeleverd'. Zij bestonden uit een houten lattenframe-constructie. Daar overheen werd een laag gips gesmeerd in de vorm van stenen. Vervolgens ging er een verflaagje op en werd het huis 'verouderd'. Het was net modelbouw.

Het filmen

De tweede Operatie Market Garden kon beginnen. Maandag 26 april 1974. De straten vullen zich met Duitse troepen, burgers in oude kledij en cameracrews. De langste periode, die van 'op locatie filmen' was begonnen en zou duren tot eind oktober, inclusief vele zaterdagen en zelfs zondagen.

Het hoogtepunt van de opnames in Deventer was toch wel de aanval van de Duitse voertuigen over de brug. Deze scene is vele malen overgedaan voordat hij naar tevredenheid op film stond. De scene waarvoor heel Deventer op de set kwam kijken was de aanval van de Engelsen op de bunker op de brug (zie foto). Deze bunker werd bestookt met een vlammenwerper, waardoor de munitie-opslag achter de bunker moest ontploffen. Deze knal werd gevolgd door een reusachtig vuurwerk en het in brand vliegen van de brug. Het resultaat, slechts enkele seconden in de film, nam drie dagen filmen in beslag.

De bestorming van de brug vanaf de Duitse zijde werd ingeleid door een aanval van een Panther tank. Omdat een originele niet voorradig was, stelde het Nederlandse leger vier Leopard tanks beschikbaar. Deze werden voorzien van pantserplaat, merktekens en een lijke verf en konden zo in de film doorgaan voor Duitse Panthers.

Een 'Leopard/Panther'.

Het landen van de para's zou in eerste instantie op de Ginkelse Heide plaatsvinden, doch werd door omstandigheden verplaatst naar de Speulder Heide. Wel werd het uitladen van de Horsa zwevers en het groeperen na de landingen op de Ginkelse Heide gefilmd. Voor deze opnamen werden ongeveer 500 figuranten ingezet.

Voor de echte dropping had men de beschikking over 11 dakota's en het Britse 1st Parachute Regiment. Dit regiment stond op het punt om naar Cyprus te vliegen om een VN missie uit te voeren. De vijf sprongen die de 350 man van het regiment uitvoerden werden beschouwd als training.

Major John Larminie wist, naast de vijf replica's, nog acht rijdende Shermans boven water te halen. Vijf daarvan kwamen uit België (een 105 mm, twee Firefly's en twee 76 mm's). Nederland leverde een 105 mm die in de film is omgebouwd tot Firefly, een Sherman met dozerblad maar zonder koepel (heeft in de film een plastic koepel) en een sleepbare romp.

Overige gebruikte voertuigen:

Amerikaanse scènes:

20 jeeps, 6 jeeptrailers, 3 jeep-karkassen, 4 white half-tracks, 3 Dodge weaponcarriers, 1 Dodge ambulance, 2 GMC's 6x6, 1 Chevrolet 1½ ton, 1 Dodge recovery, 1 Diamond T wrecker, 1 Clark Airfield Tractor, 1 Plymouth Sedan Staff Car, 2 Harley Davidson motorfietsen.

Britse scènes:

5 Universal carriers, 1 T16 carrier, 7 International half-tracks, 1 White scout car, 2 Humber pantserwagens, 1 Daimler pantserwagen, 4 Daimler scout cars, 2 Scammel heavy recovery vehicles, 1 Ford WOT, 6 Bedford QL troopers, 2 Bedford QL GS trucks, 2 Bedford karkassen, 1 Bedford MWD Infantry truck, 1 Morris 15cwt CS8, 1 Austin K2 Civil Defense Vehicle, 2 Austin K2 ambulances, 1 Dodge D15 Water Tanker, 1 Chevrolet C8 A/1C5, 1 Humber Utility, 1 Bedford NAAFI tea-van body, 1 Humber Staff car, 3 BSA M20 motorfietsen en 2 Royal Enfield 350 motorfietsen.

Artillerie en tanks:

één batterij 25 ponders, 3 6pdr anti-tank kanonnen, 2 Bofors luchtafweerkononnen, 8 M4 Sherman tanks, 1 M4 dozertank, 5 replica Shermans.

Duitse scènes:

1 Horch stafauto, 2 Mercedes stafauto's, 1 Citroen stafauto, 2 Schwimmwagens, 4 Kübelwagens, 5 Volkswagen/ Kübel replica's, 1 Kettenkraftrad, 4 BMW en 5 Zündapp motorfietsen (waarvan 3 met zijspan), 1 Krauss-Mafei halftrups, 1 Demag halftrups, 1 Hanomag replica en 1 karkas, 1 Hotchkiss Brandt/Marder, 2 replica 6-wiel pantserwagens, 2 replica 4-wiel pantserwagens, 1 Büssing-NAG 5-ton truck, 1 Auto-Union

personeelsvoertuig, 1 Opel Blitz 1-ton ambulance.

Een replica 4-wiel Duitse pantserwagen.

Artillerie en tanks:

1 PAK35 antitankkanon, 1 PAK50 antitankkanon, 2 80 mm veldgeschut en 3 replica's, 4 Leopards omgebouwd tot Panthers en 4 AMX-13 omgebouwd tot 'Duits-lijkend'.

Daarnaast nog een groot aantal bussen, vrachtauto's en karren, gebruikt bij opnames over het terugtrekkende Duitse leger. Aangeleverd door verzamelaars in heel Nederland. Vele van deze voertuigen mochten niet op de openbare weg rijden en werden per trailer naar de set vervoerd.

In de april-uitgave van het Engelse Military Modelling viel mijn oog op de aankondiging van de Duxford Military Vehicle Rally. Met de aanbieding van P&O in mijn achterhoofd (zie DE TANK 120) dacht ik 'daar ga ik heen'.

Het Imperial War Museum heeft in Duxford, op een vliegveld uit de Tweede Wereldoorlog, de afdeling waar het grote materieel aan het publiek wordt getoond. In vijf hangars staan allerlei vliegtuigen opgesteld en ook buiten is het een en ander te zien. Bij goed weer kan men zelfs met historische machines een rondvlucht maken.

Centurion AVRE

Aan het eind van het terrein staat de Land Warfare Hall. Een apart gebouwd onderkomen voor de verzameling voertuigen en geschut. In een aantal 'diorama's' staan allerlei voertuigen tentoongesteld in chronologische volgorde vanaf 1914. Achter de loods bevindt zich een terrein met een kleine tankbaan: enkele heuvels en waterpoelen en een flink watergat. Eenmaal per jaar halen ze de nog werkende voertuigen naar buiten om er op dat terrein achter de hal weer eens lekker mee te rijden.

Ter gelegenheid van de rally stond op een grasveld nog eens een honderdtal voertuigen opgesteld van verenigingen en particuliere eigenaren. Ook die konden op het terreintje door de zand- en waterpoelen scheuren. Als afsluiting gaat de hele colonne op het eind van de dag enkele malen het vliegveld rond.

De demonstratie begon met de geschutstreckers en hun geschut. Vervolgens kwamen de tanks uit WO2 aan de beurt: een M4 Sherman, een Stug III, een T34/85 en een SU-100.

Daarna kwamen enkele bergingstanks en vervolgens het

SP-geschut: een Priest, een Sexton, een AS90 en wat de ster van de show had moeten worden, een 2S7. Helaas begaf die het precies in de doorgang van de 'parkeerplaats' naar het showterrein. Hierdoor moesten de bergingstanks alsnog aantreden, want anders konden de moderne tanks niet meer getoond worden. En aangezien de 2S7 volgens de commentator het grootste en zwaarste hedendaagse geschut was, zou dit wel even gaan duren.

AEC Matador met 5,5 inch kanon

SU-85

Jammer genoeg kon ik niet meer wachten tot dit karwei geklaard was. Ik had nog een boot die ik niet mocht missen en daardoor heb ik het optreden van de T72M, de Conqueror, de Chieftain en nog een paar andere niet mee kunnen maken. Het bezoek was echter de moeite meer dan waard. Het is echt een aanrader voor iedereen die de static displays wel gezien heeft en die de machines nu eens echt door het terrein wil zien banjeren.

SOFT SKIN

JOHAN GROEN

M274, ½ ton, 4x4, Platform Utility Truck 'Mechanical Mule'

In het begin van de jaren vijftig ontwikkelde Willy's-Overland de XM274. Dit kleine half-tons 4x4 platform-truckje, zoals de officiële benaming luidt, was bedoeld voor gebruik door de infanterie en de luchtlandingstroepen.

Vóór deze M274 had Willy's al pogingen ondernomen om een dergelijk voertuig te ontwikkelen. In de tweede helft van WO2 werd er in Amerika in de diverse voer-

tuigklassen (1/2, 3/4, 1 1/2 en 2 1/2 ton) geëxperimenteerd met extra lichte en/of lage voertuigen. Ook Willy's bouwde diverse proto's voor de extra lichte 4x4 1/4 tons truck, zoals de WAC en de Jeeplet. Met behulp van diverse onderdelen van deze voertuigen werd in 1944 de WAC-3 gebouwd. Voor zover ik weet is het bij prototypes gebleven.

De WAC-3 bestond uit een chassis, voor- en achteras, motor (luchtgekoeld, Willy's Air Cooled) in het midden van het chassis en daar overheen een geheel vlak platform. Hierin zat links voor een kuil met de bedieningsorganen en een vermoedelijk wegklapbaar stuur op een kolom. Achter deze kuil een simpel zitkussen met een rugsteuntje.

In 1949/50 produceerde Willy's-Overland de '**Jungle Burden Carrier**', afgekort tot **JBC**. Als bijzonderheid: dit voertuig werd voor een groot deel gebouwd uit magnesium onderdelen. De wielen en het gehele platform met versterkingsribben en een frame waren uit dit zeer lichte metaal vervaardigd. Het voertuig had geen veren en vóór het platform zat een soort mandje met daarin de bedieningspedalen en een stuurstok. Daarachter wederom een heel eenvoudig stoeltje. Ook van dit voertuigje zijn alleen prototypes gebouwd.

In 1950/51 ontstond dan wat bekend zou worden als de '**mechanical mule**', de **M274, 1/2 ton, 4x4, Platform Utility Truck**. Uiterlijk leek hij veel op de Jungle Burden Carrier. De constructie was als volgt: de twee portaalassen, welke op het middendeel na identiek zijn, worden door middel van twee lange en vier korte buizen samen met het platform tot een geheel gemonteerd. Het geheel zit met bouten en moeren in elkaar, zodat alles makkelijk vervangen kan worden. De voorzijde van het platform is verzaamd en hoger uitgevoerd i.v.m. de montage van de bedieningsorganen. Links tussen de 7.50x10 banden met lage spanning (slechts 12 pound) zit de brandstoftank met een inhoud van 8 gallon. De motor, een 2 of 4 cilinder boxer, bevindt zich achter de achteras onder het platform. Hij drijft de achteras rechtstreeks aan en van daar gaat een aandrijfjas naar de vooras. Er zijn geen dif-

ferentiëlen. Op de vooras, daar waar de aandrijfjas aansluit, zit de enige trommelrem.

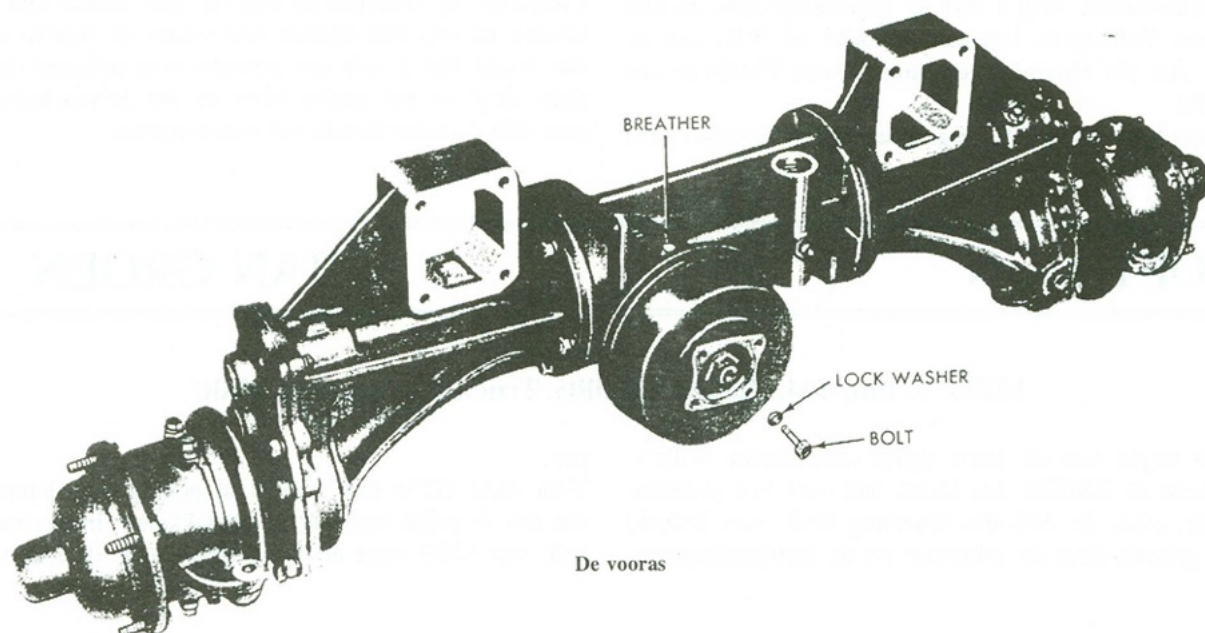
De bestuurder heeft (niet bij de A5) de keuze uit twee- of vierwielbesturing. Het uitschakelen gaat simpel en doeltreffend, namelijk door de verbindingsstang tussen beide assen los te koppelen, waarna deze wordt vastgezet aan een beugel aan de onderkant van het platform. De stuurkolom kan voorover worden geklapt, waardoor het mogelijk wordt om lopend of kruipend achter de dan achteruit rijdende mule aan te gaan. De versnellingsbak heeft drie versnellingen vooruit en een achteruit.

Er zijn twee verschillende motoren gebruikt, te weten de AO42, een tweecilinder boxer, afkomstig van Continental/Hercules en de AO53, een viercilinder boxer, afkomstig van Continental/Willy's. De M274 en de M274/1 hadden de AO53 motor, de M274A2, A3, A4 en A5 hadden de AO42 motor. De A5 uitvoering is gebouwd door Baifield Industries, Brunswick Corporation en Bowen McLaughlin York.

Net als bij de JBC zat linksvoor een voetenkooi met de bedieningsorganen. Daarnaast zat de handrem en de versnellingspook. De afneembare 'feauteuil' bestond uit een tweedelig zitkussen en een afneembaar rugkussen. Deze feauteuil kon worden afgenomen en rechtsonder het platform worden opgeborgen, zodat er een geheel vlak platform ontstond.

Het is mogelijk om de 'mechanical mule' met gestuurde wielen te slepen door middel van een trekstang die rechtstreeks aan de stuurinrichting wordt vastgemaakt. De mule kan nog worden gebruikt als hij een van beide voorwielen mist. De lading moet dan wel diagonaal tegenover het missende wiel worden geplaatst en de bestuurder moet lopen i.v.m. de onbalans van het voertuig. Bij het midden van het rechter voorwiel zou hij, bij voldoende tegenwicht, nog kunnen meerijden. Het is niet mogelijk om met de mule te rijden als hij een achterwiel mist.

Bronnen: diverse TM's (via Wim Vink) en het boek US Wheeled Military Vehicles.

De vooras

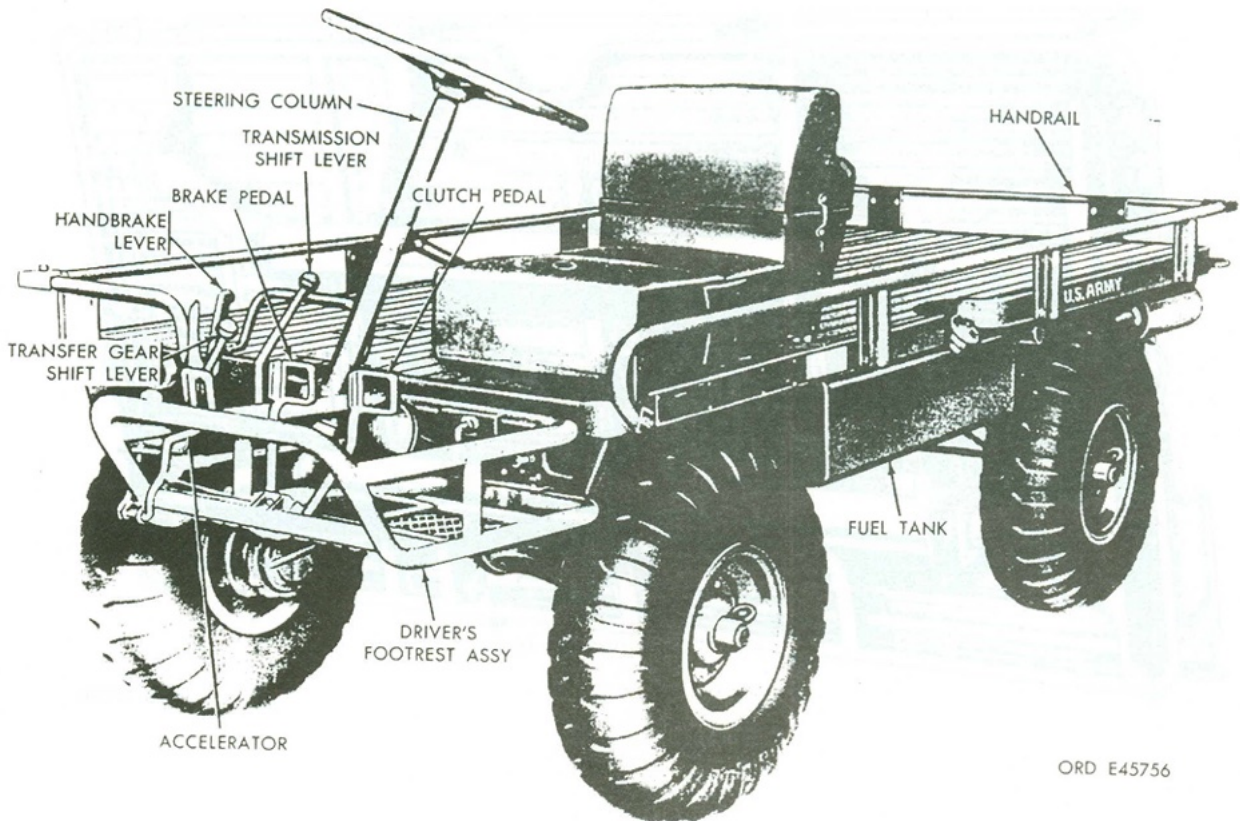

Figure 2. Left front view of 1/2-ton, 4 x 4, Platform Utility Truck - M274A1.

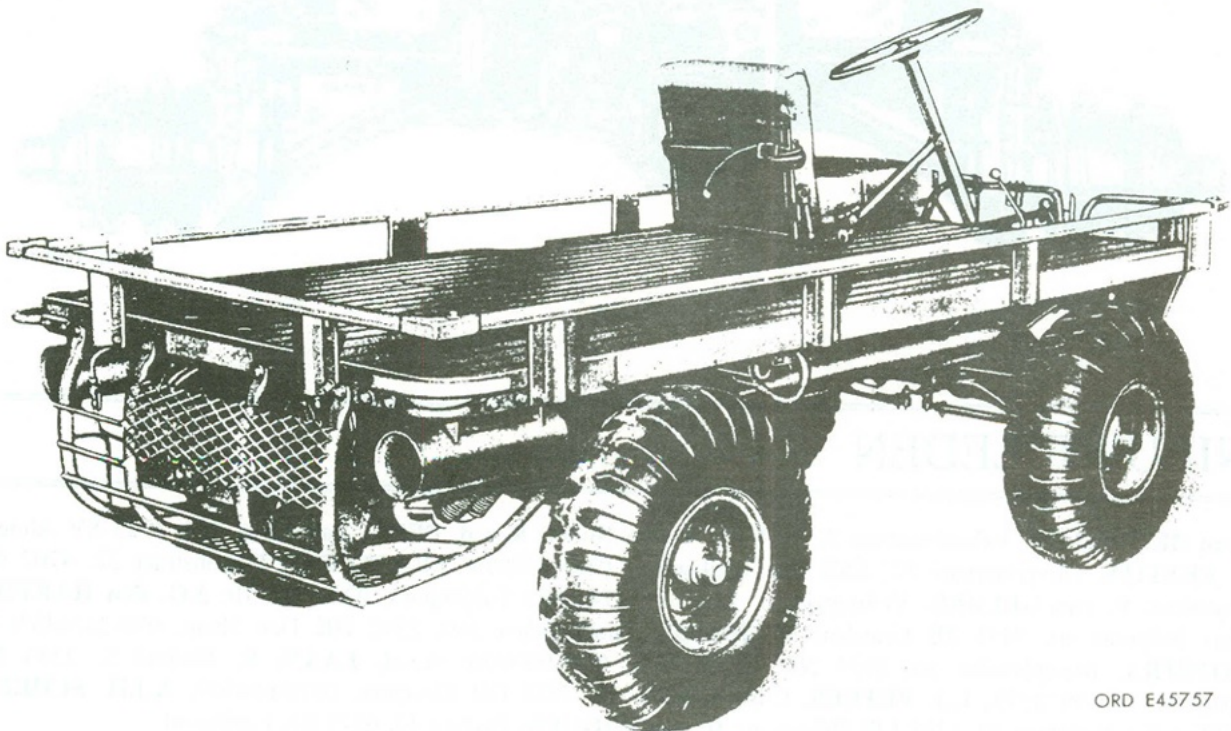
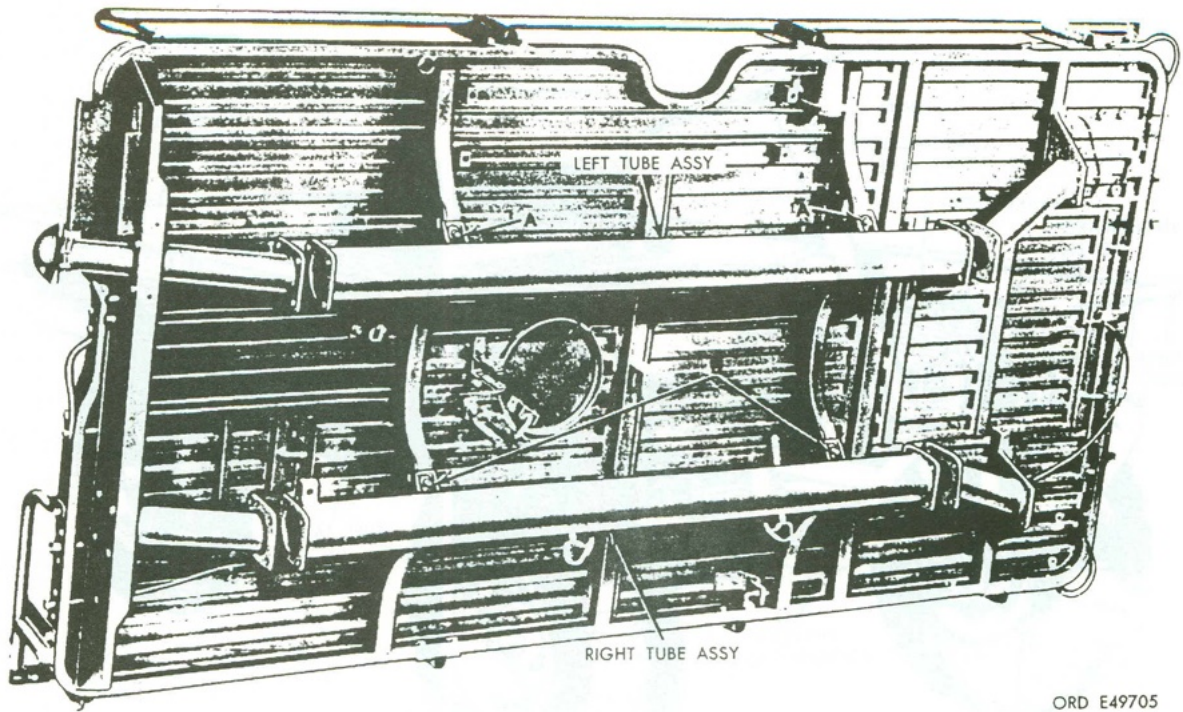
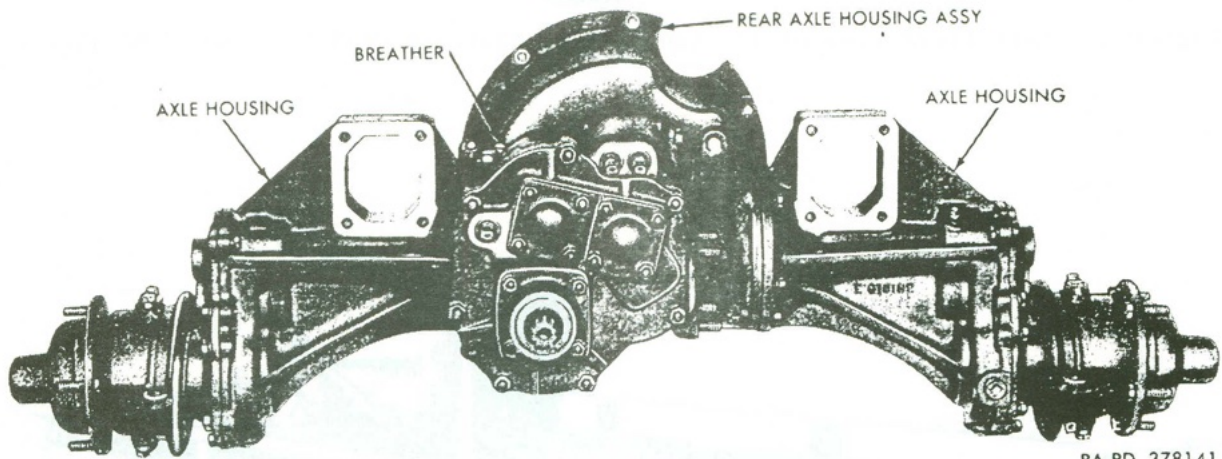

Figure 3. Right rear view of 1/2-ton, 4 x 4, Platform Utility Truck - M274.

ORD E49705

RA PD 378141

NIEUWE LEDEN

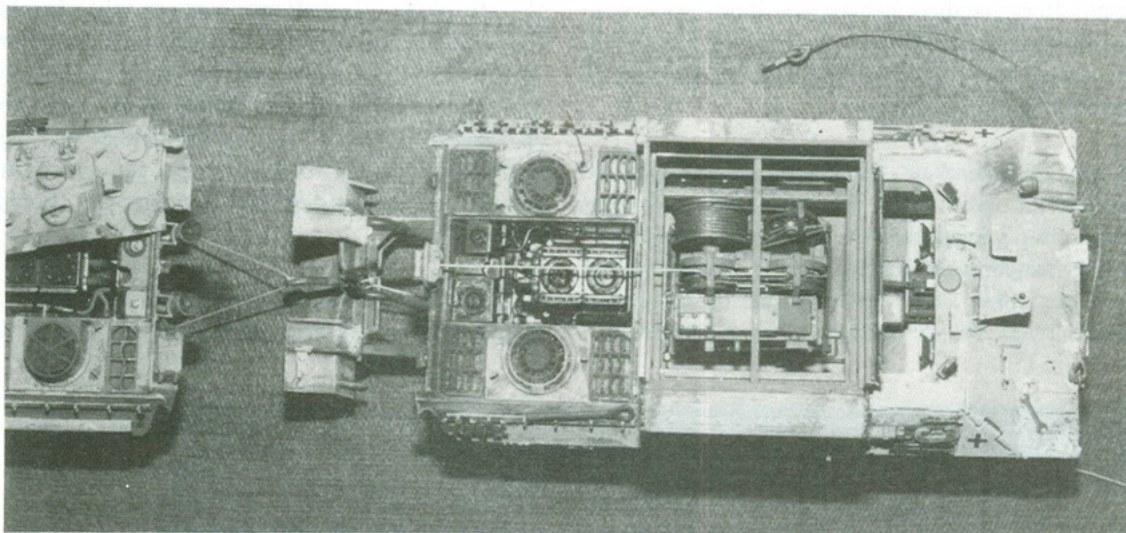
E. van BEMMELEN, [REDACTED]; R. v.d. BERG, [REDACTED]
 S.P. EKSTIJN, [REDACTED]; J.P.J. EVERS, [REDACTED]
 [REDACTED] P. van GELDER, [REDACTED]; J.G. den HARTOG, [REDACTED]
 [REDACTED] M. JUSSEN, [REDACTED]; H.
 KOOTSTRA, [REDACTED]; A.v.d. LAAN, [REDACTED]
 [REDACTED] L.J. PETERS, [REDACTED]; A.J.H. SCHEER-
 HOUT, [REDACTED]; R. van WIGGEN, [REDACTED]

Welkom bij TWENOT!

NB: Ledenlijsten zijn op aanvraag verkrijgbaar. Stuur een kaartje naar Kees Blijleven, [REDACTED]
 [REDACTED] DE lijst wordt dan met de eerst volgende TANK toegestuurd.

De 'Bergepanther' van Italeri

Roel van Essen

Italeri heeft een tijdje geleden een model uitgegeven van de Duitse "Bergepanther". We hebben dit model gebouwd. Het resultaat? Lees maar!

Het originele voertuig had een nogal merkwaardige ontstaansgeschiedenis. De hoofd-uitrustingsstukken kwamen van diverse voertuigen. Het onderstel was natuurlijk Panther, maar wel in alle mogelijke variaties. De lier was een gemodificeerde lier uit een genie-voertuig, dat aan het begin van WO2 in ontwikkeling was. Het 20 mm-kanon heeft er bij de "parate troep" bijna nooit in gestaan; men vond het een sta-in-de-weg en verving het door het "Fliegerbeschüßgerät", een lichte mitrailleur op affuit links- of rechtsvoor.

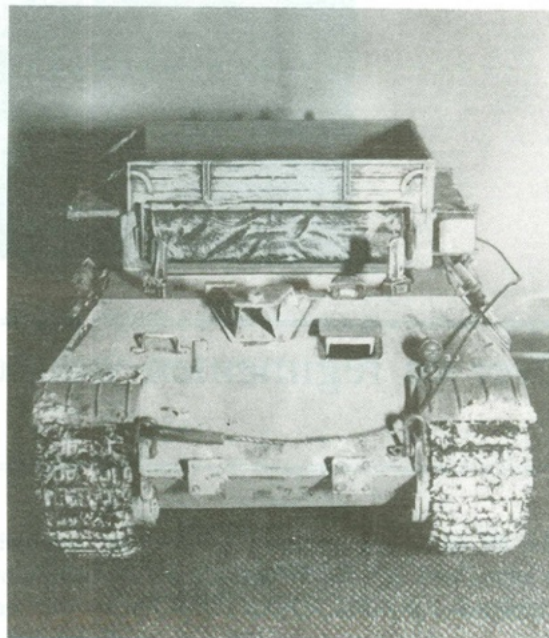
Het is duidelijk dat Italeri het boek van Spielberger "Der Panzerkampfwagen PANTHER und seine Abarten" als bron heeft geraadpleegd: alle details die in dat boek zichtbaar zijn, zien we ook terug in het model. Het bezwaar is alleen dat Spielberger voornamelijk het prototype in detail op de foto heeft staan. Andere boeken, bijvoorbeeld die uit de Vanguard-reeks, laten ons verschillende andere Bergepanthers zien: met de bekende bol-affuit voor de boegmitrailleur, met of zonder kraan, met of zonder lier, er zijn veel variaties mogelijk. Wel goed uitkijken voordat je gaat bouwen.

Het model.

Italeri is al geruime tijd een merk waar we rekening mee moeten houden. Tussen al het resin en ets-geweld brengen zij rustig tankmodellen uit van een paar tientjes die qua details en pasvorm goed zijn te noemen. Dit model is geen uitzondering. Weinig flash, goede pasvorm, veel onderdelen. Ik heb het model met veel plezier gebouwd en er staat er nog een op de plank, voor "slappe tijden". Het onderstel geeft weinig problemen. Wanneer je het wilt aanpassen aan het terrein, kun je het beste de locatie-

gaatjes voor de torsie-armen wegsnijden. De zijpanelen boven het loopwerk kunnen wel wat meer detaillering gebruiken; behalve de accu en drie kisten zijn ze wel erg leeg!

De grote verrassing is het interieur. De 40-tons lier is fraai na te bouwen. Hij gaat er overigens stukken op vooruit wanneer je de trommel omwikkelt met nylon draad, doorsnede 1 mm. Een werkje van niks en je verbergt meteen de naden van de liertrommels. De draad eerst even tussen een doekje met metaal- en/of roestkleurige verf doorhalen. Je kunt de lengte van het draad aanpassen aan een eventueel te maken diorama.

Ook het "vooronder" is redelijk weergegeven. Alleen is het even oppassen welk type Bergepanther je bouwt. Italeri bestuurt dit model met een stuurwiel, maar de eerdere typen Panther werden nog met sticks bestuurd. Ook hier kan wat extra detaillering geen kwaad, kijk de scrap-box er maar eens op na.

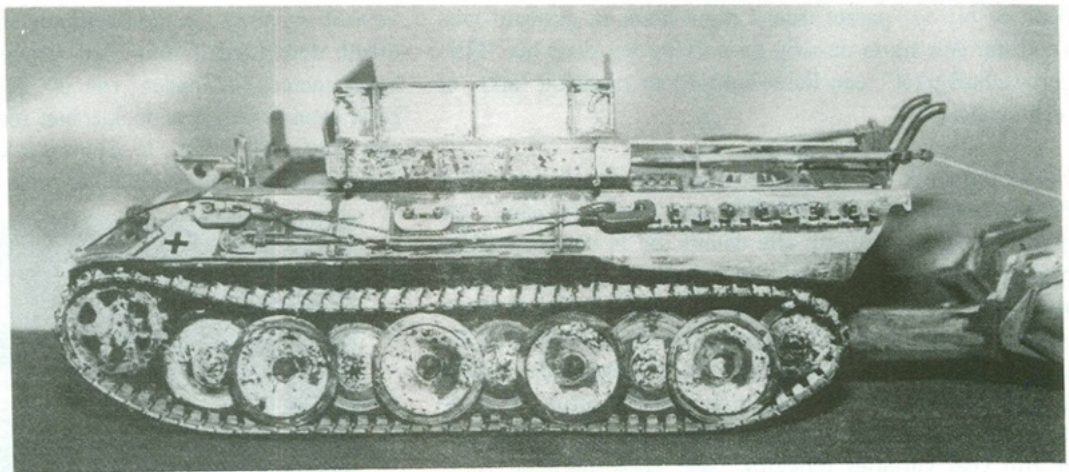
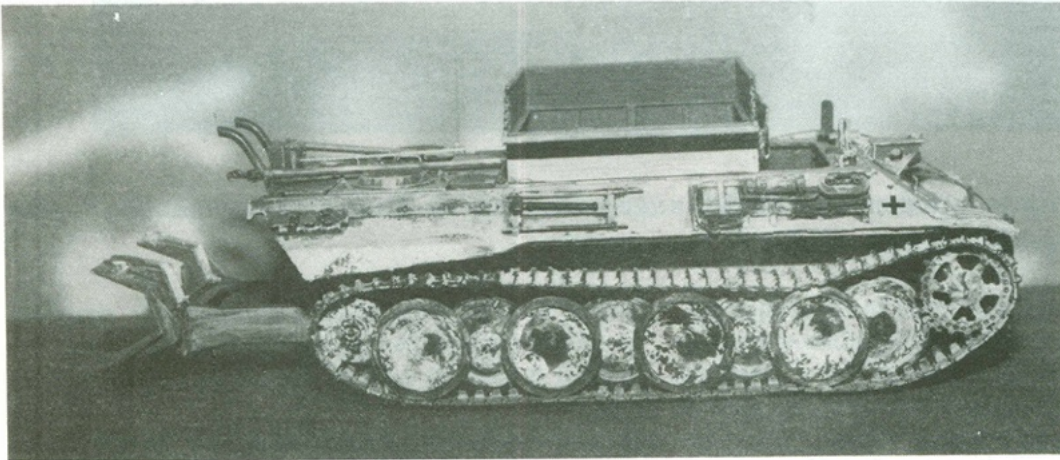
Alle "parate" Bergepanthers hebben één ding gemeen: ze hebben nooit het 20 mm kanon als bewapening gehad. Dit werd vervangen door een mitrailleur op een van de voorste hoeken van het voertuig.

Gaan we naar de achterkant van het model dan zien we de Maybachmotor weer terug. Een leuk item, ook voor een diorama. Het gereedschap is een beetje "standaard" op het model aangebracht. Enige variatie is daar wel in aan te brengen, anders wordt het echt saai op de modelplank. Het houtwerk van de opbouw en het zeil over het

chauffeurscompartiment zijn goed weergegeven: mooi van structuur en bijzonder een fijne nerf in het hout. Het kraantje heb ik niet geplaatst. Ik vond het wat te fragiel en bovendien paste het niet in het diorama dat ik in gedachten had.

De afwerking deed ik in winterse stijl. De basiskleur (donkergeel) met daaroverheen een zeer matte, grijs-witte verf. Vooraan de zijden van de romp liet ik een stukje geel zitten, daar kwam het Duitse kruis. Voor- en achterop plaatste ik m.b.v. kleine wrijfletters een gefingeerd voertuignummer. In combinatie met een ander Duits tankmodel kan deze bergingstank een prachtig diorama opleveren.

Samengevat: een goedkoop maar goed model met veel mogelijkheden, ook voor de veeleisende modelbouwer.

Over de regimenten van het Britse leger, 1660-1996 door Wienand Drenth

Omdat dit niet een onderwerp is waarover je dagelijks kunt lezen, leek het me aardig er eens een stukje over te schrijven voor DE TANK. Het onderwerp heeft wellicht niet zoveel met modelbouw, en in het bijzon-

der met tanks te maken, maar bij het bouwen van Britse voertuigen vind ik het wel aardig om te weten bij welk regiment het behoorde.

In het kort is het verhaal als volgt: in 1660 werd het

Britse leger geboren en het groeide van een kleine, op zichzelf gerichte organisatie eind vorige eeuw uit tot een grote macht om het Britse imperium bijeen te houden, waarna het de laatste decennia weer tot iets van zijn oude vorm is teruggebracht.

Zoals geschreven begon alles in het jaar 1660, toen het huis Stuart weer de troon besteeg, na de onderbreking door Cromwell (1649-1660). Het 'leger' bestond toen uit drie takken, te weten een Engelse, Ierse en Schotse, die aan dezelfde monarch trouw verschuldigd waren. De eenheden in dat leger waren de regimenten van de koning die in 1660 mee teruggekomen waren, oude eenheden van Cromwell en nieuwe regimenten.

In 1702 kwam er enige mate van ordening in de regimenten, omdat ze hun positie wilden behouden op basis van anciënniteit in geval van bezuinigingen en inkrimping van de strijdmacht na een of ander gewapend conflict. Een uitzondering hierop vormden negen regimenten die in 1685 door James II waren opgericht om de opstand van de Duke of Monmouth neer te slaan. Deze bleven tot in deze eeuw bestaan (voor de nieuwsgierige lezer: dit waren het 7th t/m 15th Regiment of Foot, later bekend als The Royal Fusiliers, The King's Regiment, The Royal Norfolk Regiment, The Lincolnshire Regiment, The Devonshire Regiment, The Suffolk Regiment, The Somerset Light Infantry, The West Yorkshire Regiment en The East Yorkshire Regiment).

De regimenten, zowel infanterie als cavalerie, waren bekend onder de naam van hun kolonel, wat zeer verwarrend was. Er kwamen uiteraard af en toe nieuwe kolonels en soms voerde dezelfde man achtereenvolgens twee verschillende regimenten aan. Om enige orde in deze chaos te scheppen kregen regimenten bijnamen, die soms weer tot officiële namen leidden. Zo waren er bijvoorbeeld twee kolonels Howard, die elk een regiment aanvoerden en om deze uit elkaar te houden werd het ene regiment The Buff Howards genoemd en het andere The Green Howards, vanwege de kleur van hun tenue. In de 20e eeuw werden deze regimenten bekend als The Buffs en The Green Howards.

Dit namenspel duurde tot 1751, toen de regimenten nummers kregen. Achteraan de rij kwamen de regimenten die werden opgericht voor een bepaalde oorlog om daarna weer te worden ontbonden. Zulke regimenten konden op verschillende momenten dezelfde nummers dragen zonder iets gemeenschappelijks te hebben. Een uitzondering vormde de 5th Dragoons, die na 60 jaar ontbonden te zijn geweest, in 1858 weer werden opgericht en de erfenis van hun voorgangers claimden. In 1922 werd het regiment samengevoegd met de 16th Lancers tot The 16th/5th Queen's Royal Lancers.

In 1782 werd aan bijna alle infanterieregimenten een countynaam (graafschap) toegevoegd. De nummers bleven echter nog tot in 1881 in gebruik. In de periode na 1760 werden veel regimenten opgericht (zevenjarige oorlog, Amerikaanse revolutie en het Franse invasiegevaar) en vele werden ook weer ontbonden. 21 overleefden echter

tot in deze eeuw (50th t/m 70th Regiment of Foot). Deze graafschapsnamen waren niet noodzakelijk vast of betekenisvol zoals blijkt in 1881, toen regimenten werden samengevoegd (The Welsh Regiment was ontstaan uit de vroegere 41st (Welsh) en 69th (South Lincolnshire) Regiment of Foot).

De naam 'Fusiliers' was een oude titel (het 7th en 21st Regiment of Foot werden al zo genoemd sinds 1685 resp. 1678), maar de meeste regimenten die deze naam droegen of dragen kregen hem in de 19e eeuw als eervolle onderscheiding. In naam begeleidden de Fusiliers de artillerie tijdens de marsen, maar in functie was er geen verschil met andere infanterie.

'Light Infantry' waren oorspronkelijk licht bewapende tirailleurs ('skirmishers' in het Engels) waarvan een compagnie bij ieder gewoon regiment was gedetacheerd. De eerste zo genoemde regimenten waren het 43rd en 52nd Regiment of Foot.

'Rifles' was een experimenteel korps van lichtbewapende scherpschutters, dat in 1800 werd gevormd. Het was van 1802 tot 1816 genummerd als het 95th Regiment, om daarna een ongenummerde plaats in te nemen onder de naam The Rifle Brigade. Het 60th Regiment of Foot werd in 1824 een rifle regiment.

In 1796 werd er een en ander wegbezuinigd en toen werd met hernoemen begonnen. Van de regimenten die in 1881 werden samengevoegd waren het 94th t/m 100th Regiment opgericht in 1800 en waren het 101st t/m 109th Regiment in 1862 overgebracht van de Bengaalse, Bombayse en Madras' legers. Het hoogst genummerde regiment was het 135th, opgericht in 1794 en ontbonden in 1796.

Naast de infanterie was de cavalerie uiteraard ook een belangrijke tak van dienst. Oorspronkelijk waren er Regiments of Horse en Regiments of Dragoons, waarvan de laatsten als infanterie vochten. Van de 'Horse' regimenten werden er vanaf 1746 drie Dragoon Guards genoemd, de overige vier droegen deze naam vanaf 1788 (ze hadden echter nooit een Guards-rol, zoals bijvoorbeeld de Life Guards). In de 18e en 19e eeuw waren de dragoon guards de zware en de dragoons de lichte cavalerie. Nieuwe regimenten werden vanaf 1759 'Light Dragoons' genoemd en rond 1783 waren, behalve de eerste vijf, alle regimenten dragoons tot light dragoons omgevormd (de 3rd en 4th Regiment of Dragoons veranderden in 1818). Verder converteerden tussen 1806 en 1862 enkele light dragoon regimenten in 'Hussars', een Hongaarse cavaleriestijl die veel door de Fransen in toegepast (toen in 1992 twee regimenten hussars werden samengevoegd namen ze weer de titel 'light dragoons' aan). Op eenzelfde manier werden tussen 1816 en 1822 de overgebleven regimenten light dragoons omgevormd tot 'Lancers', een Poolse vinding, die voorheen ook door de Fransen was overgenomen. Het hoogst genummerde cavalerieregiment was het 33 Light Dragoons, opgericht in 1794 en weer ontbonden in 1796.

1881 is wellicht het belangrijkste jaar voor het moderne

Britse leger, toen E. Cardwell (de toenmalige minister van oorlog) een aantal veranderingen doorvoerde. Het was het begin van het regimentale stelsel zoals dat nu aan ons bekend is en met het resultaat van deze veranderingen werden twee wereldoorlogen uitgevochten.

Vanaf dit moment werden ook de reserves aan de regimenten van het beroepsleger gekoppeld (dit waren de Militia en de Territorials). Het idee was dat ieder regiment twee (beroeps)bataljons had, waarvan één overzee zou dienen en de ander voor recrutering, training, e.d. zou zorgdragen. De eerste (oudste) 25 regimenten, the King's Royal Rifle Corps en The Rifle Brigade hadden ieder al twee bataljons (The KRRC en The RB zelfs vier, net als de Royal Fusiliers, maar dit kwam verder zelden of nooit voor). De Foot Guards hadden elk drie bataljons (in 1881 nog maar drie regimenten). De overige regimenten werden twee aan twee samengevoegd en er werd hevig geruzied welk van de twee het eerste dan wel tweede bataljon zou gaan vormen. Een uitzondering (het Britse leger zou het Britse leger niet zijn als er geen uitzonderingen waren) was het 79th Regiment of Foot (The Queen's Own Cameron Highlanders), dat in 1897 haar eigen tweede bataljon oprichtte.

De nummers werden officieel afgeschaft omdat ieder regiment nu wel een betekenisvolle geografische naam kreeg, want in die streek of stad zou ieder regiment moeten recruteren. De nummers bleven wel op de achtergrond omdat ze een betere structuur aan de regimenten gaven dan namen en uiteraard zouden The Royal Scots (het eerste regiment) hun positie nooit afstaan indien de regimenten bijvoorbeeld op alfabetische volgorde zouden worden geordend. Cavalerieregimenten hielden hun nummers wel.

In 1922 waren er weer een aantal veranderingen. Allereerst werden vijf Ierse regimenten ontbonden vanwege de onafhankelijkheid van Ierland (dit waren The Royal Irish Regiment, The Connaught Rangers, The Leinster Regiment, The Royal Munster Fusiliers en The Royal Dublin Fusiliers). Wel zijn er twee nieuwe Guards regimenten bijgekomen, The Irish Guards (1900) en The Welsh Guards (1915). Ook werd het aantal cavalerieregimenten van 31 naar 22 teruggebracht omdat de eerste wereldoorlog de rol van het paard veel minder belangrijk had gemaakt. Op deze manier zijn namen als 14th/20th King's Hussars ontstaan, om toch de traditie van beide regimenten te behouden (voorheen werden ze gewoon ontbonden). Wel werd het Royal Tank Regiment opgericht als nieuw regiment voor het tankwapen en in 1939 werd het Royal Armoured Corps opgericht om alle cavalerieregimenten en het RTR te omvatten, echter met uitzondering van de Household Cavalry.

Tijdens de tweede wereldoorlog werden de cavalerieregimenten genummerd 22 t/m 27 opgericht, maar deze werden in 1948 weer ontbonden. Hetzelfde gold voor het Reconnaissance Corps (1940). Verder omvatte de RAC een flink aantal genummerde regimenten die uit territoriale infanteriebataljons waren gevormd, doch ook die werden in 1947 weer naar de infanterie teruggeconverteerd. Na WO2 zijn The Parachute Regiment en The SAS Regi-

ment als nieuwe regimenten aan de lijst toegevoegd.

Na de onafhankelijkheid van India in 1947 werden in 1948 alle tweede bataljons van de infanterieregimenten ontbonden. Midden jaren vijftig, na de Suez crisis, werd het leger verder ingekrompen door er een beroepsleger van te maken. 51 grote eenheden werden ingekrompen, waaronder 30 regimenten infanterie die in nieuwe regimenten werden samengevoegd binnen 14 administratieve brigades. Deze brigades namen de rol van recrutering, etc. over, maar de regimenten behielden wel hun oude identiteit.

Echter, in 1959 werden de regimentemblemen vervangen door brigade-emblemen. Dit werd gezien als een verraderlijke eerste stap in de richting van een 'Corps of Infantry' en afschaffing van het heilige regimentale stelsel. Zo namen twee kolonels van Schotse regimenten liever ontslag dan te moeten toezien hoe hun tradities verloren zouden gaan.

Eind jaren zestig was er weer een bezuinigingsronde door regimenten samen te voegen. Twee kozen er echter liever voor om te worden ontbonden dan te moeten samengaan (The Cameronians en The York and Lancaster Regiment). The Argyll and Sutherland Highlanders bleven bestaan door onder de bevolking een campagne voor behoud te voeren. Verder werden zes van de bovengenoemde brigades tot grote regimenten omgevormd (1964-68) die de tradities van zes van de Cardwell regimenten overnamen. In 1968 werden de resterende brigades opgevolgd door zes divisies en in 1969 werden de regimentemblemen weer uit de kast gehaald. Tot besluit werd er na de koude oorlog weer ingekrompen van 55 naar 41 infanteriebataljons, van 19 naar 11 pantserregimenten, enz.

Zo waren er in 1995/96 slechts acht van de 97 infanterie- en cavalerieregimenten uit 1881 ongeschonden overgebleven.

Ik hoop een beeld van het Britse leger te hebben geschetst, maar het kan veel uitgebreider door het territoriale leger er bij te betrekken. Dit was echter voor dit artikel te veel geworden.

De meeste informatie voor dit verhaal is afkomstig van een artikel van T.F. Mills, met Internetadres <http://www.du.edu/tomills/military/empire.htm>

Wienand Drenth

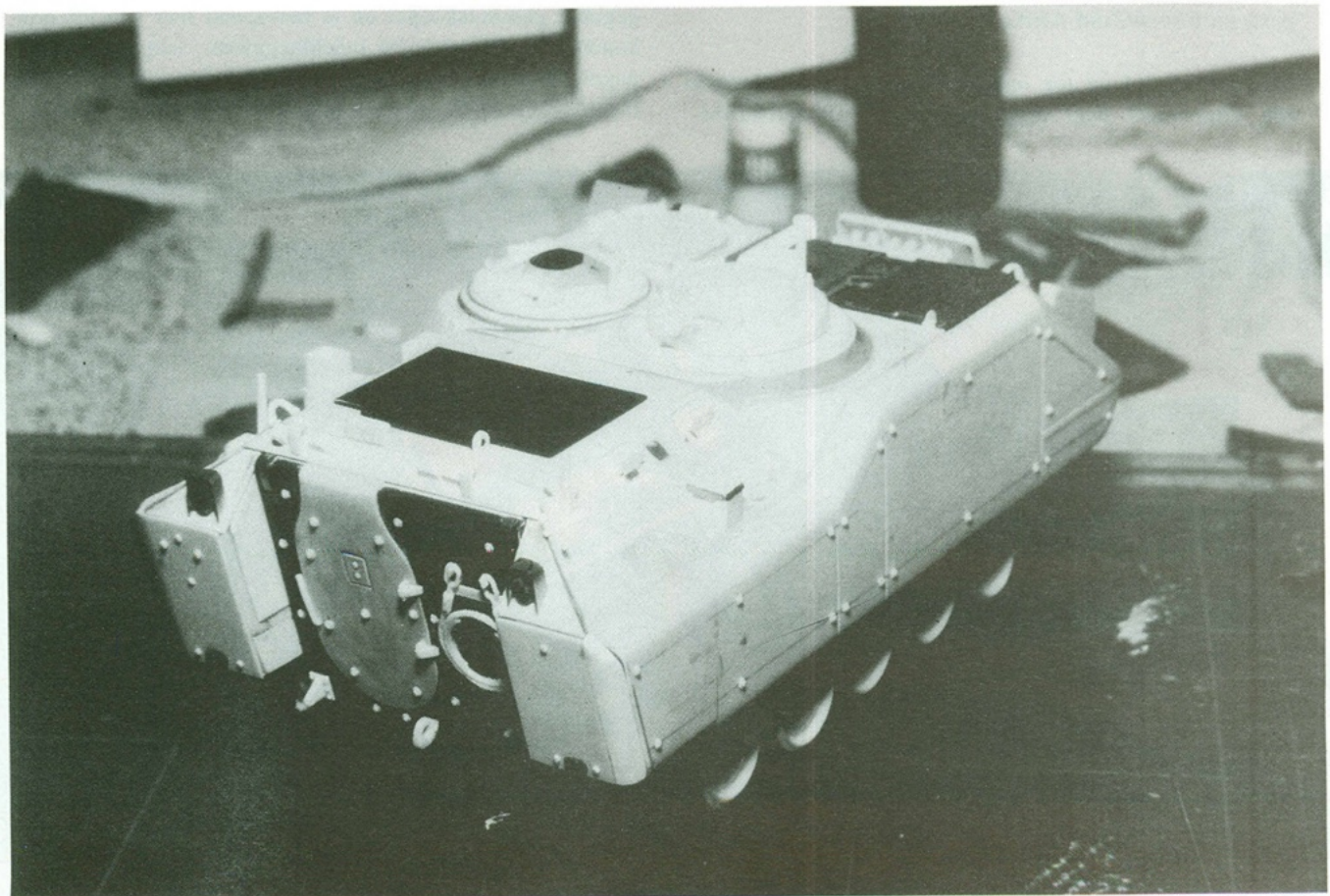
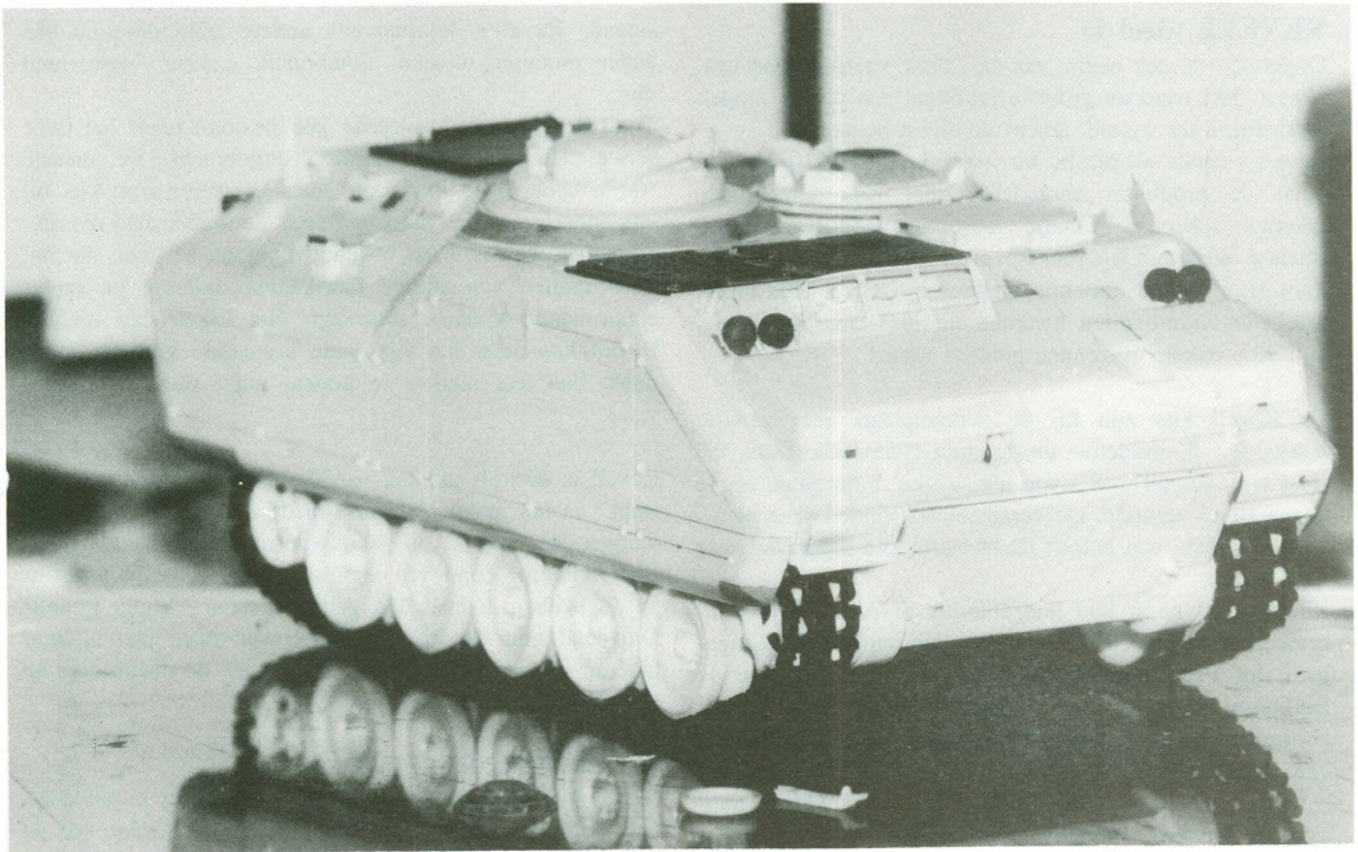
FLANDERS CONTEST

Flanders Contest vindt dit jaar plaats op **22 maart a.s.** in het Don Bosco scholencomplex, Salesianenlaan 1, 2660 Hoboken, Antwerpen.

Als altijd: zeer de moeite waard!!

De foto's van de **YPR765** van Gerard van Oosbree die we in de vorige TANK hadden geplaatst, waren helaas wat onduidelijk. Vooral foto nr. 6 liet te wensen over, deels omdat wit op wit nu eenmaal moeilijk fotografeert en deels omdat de rastering minder goed was gelukt.

Gerard stuurde ons twee nieuwe foto's en daarmee proberen we het nog een keer. De bovenste foto geeft een beeld van de verhoging welke gemaakt moet worden om het commandantsluik op gelijke hoogte met het achterdek te krijgen. De onderste foto laat goed zien waar alle bouten aan de zij- en achterkant geplaatst moeten worden.

OUDE MODELBOUWDOZEN (DEEL 7)

door WIM VINK

REVELL (deel 1)

Opgericht in het begin van de jaren veertig door Lew Glaser. Het werd de grootste fabrikant van plastic modelbouwdozen ter wereld, tevens de meest bekende.

Revell's eerste all-plastic kit was een 1:16 **1910 Maxell**, maar de productie veranderde snel naar vliegtuigen, raketten, schepen, militaire voertuigen, spoorweg items, science fiction en figuren. Revell is wel het meest bekend door zijn enorme kollektie vliegtuigmodellen. Hun eerste drie vliegtuigmodellen kwamen uit in 1953. Momenteel zijn deze enkele duizenden guldens waard.

De Revell kits zijn bij de verzamelaars zeer gewild. Vooral de "S" modellen uit de jaren 1955-1959. Deze "S" staat voor Revell's "S"-type lijm welke in die jaren op de dozen stond vermeld. De verzamelaars vinden deze periode de mooiste wat betreft de box-arts, die inderdaad zeer fraai waren.

Revell heeft naast hun hoofdfabriek in Amerika ook fabrieken in enkele andere landen. Dit zijn: Revell/Engeland (tot 1976), Revell/Duitsland (hoofdzakelijk voor de Europese markt) en Revell/Brazilië. Ook heeft Revell contracten met vele andere fabrikanten die onder de naam van Revell bouwdozen maken. Dit zijn: Revell/Australië (Lincoln Industries); Revell/Japan (Marusan, Gunze Sangyo en Takara); Revell/Mexico (Lodola); Revell/Nieuw Zeeland (Lincoln Industries); Revell/Spanje (Luis Congost) en Revell/Zuid Afrika

Revell heeft tot nu toe enkele duizenden modelbouwdozen uitgebracht. Niet altijd nieuwe modellen, maar be-

staande Revell's die met een andere afbeelding en een ander nummer werden uitgebracht. Lekker verwarrend dus.

Toen Revell in 1981 veertig jaar bestond heeft het twee series "History Maker Series" uitgebracht. De meeste waren oude eigen modellen, maar er waren ook kits bij van andere merken waarvan Revell de mallen had overgenomen. Revell is erom bekend, of liever berucht, dat het oude mallen van andere fabrikanten opkoopt en onder eigen naam opnieuw uitbrengt. Het lijken dan nieuwe Revell kits maar het zijn oude bestaande kits. De klant denkt dan iets nieuws te kopen, maar niets is minder waar.

Revell is destijds als een van de eerste fabrikanten afgestapt van het mooie art-work op de dozen om het te vervangen door foto's van gebouwde modellen. Ze zagen er vaak niet uit. Zonde en voor mij onbegrijpelijk waarom ze dit hebben gedaan. Dit gebeurde vooral nadat Revell/Duitsland ging produceren. De laatste twee jaar is men hiervan gelukkig weer teruggekomen en de dozen zien er nu weer fraai uit.

DE M4 HVSS SHERMAN TANK

Als er over een tank veel is geschreven dan is het deze tank wel. Om niet onnodig in herhaling te vallen wil ik het kort houden. Deze Sherman heeft een in een stuk gegoten geschutskoepel en is bewapend met een 75 mm kanon, een .30 coaxiaal machinegeweer, een .30 machinegeweer in de boeg en een .50 machinegeweer tegen luchtdoelen op de koepel. Hij heeft een geheel nieuw

onderstel, de HVSS (Horizontal Volute Spring Suspension). Gewicht ruim 67 ton.

REVELL M4 HVSS SHERMAN TANK

Kit nr. H-522

Schaal 1:40

Model uit 1955

Prijs in 1955 \$1.49

Dit is het allereerste militaire model van Revell. Het bestaat uit 70 onderdelen en is voor die tijd een behoorlijk fraai en gedetailleerd model. Alleen de loopwielen zijn wat grof en de tracks wat stug uitgevoerd. Het was in 1955 een duur model. Andere merken hadden voor een vergelijkbaar model een prijs van \$0.98. Revell was dus de helft duurder.

Doordat dit het eerste militaire model van Revell is heeft het een grote verzamelaarswaarde. Er zijn er duizenden van gemaakt, maar dat is wel ruim 40 jaar geleden! Het is daarom begrijpelijk dat het vrijwel onmogelijk is een dergelijke kit te bemachtigen!

US ARMY M35 2.5-TON 6x6 CARGO TRUCK

De M35 is in hoofdzaak ontworpen voor transport van materieel en personeel en als trekker voor de 105 mm Howitzer. Hij heeft een zes cylinder 127 pk motor en een topsnelheid van 90 km/uur. De produktie werd gestart in 1953 door REO Motors.

De M35 is ongetwijfeld de meest voorkomende militaire truck ter wereld. In 1960 werd er een uitgebreid up-date programma gestart, uitgevoerd door REO Motors (toen een onderdeel van White Motor Company). Een van de belangrijkste veranderingen was dat de 127 pk motor werd vervangen door een 140 pk.

In 1970 werd de M35A2 geïntroduceerd, gebouwd bij Kaiser-Jeep. Deze kreeg een nog modernere en zwaardere motor en zowel het eigen gewicht als het laadvermogen namen behoorlijk toe.

REVELL US ARMY M35 2.5-TON 6x6 CARGO TRUCK

Kit nr. H-557

Schaal 1:40

Model uit 1958

Prijs in 1958 \$1.29

Revell kreeg toch wel in de gaten dat hun M4 Sherman Tank in vergelijking met andere merken te duur was. Ondanks dit wijzigden ze de prijs niet. Wel van alle andere kits die na de Sherman Tank uitkwamen, hoewel die oorspronkelijk ook \$1.49 zouden gaan kosten.

Zo ook deze M35 truck. Het is een fraai model met "flexible" banden, iets wat in 1958 nogal opzienbarend was. Meestal is dit type band nogal grof en onrealistisch, maar deze zeker niet. Het enige grote probleem met deze kit is dat hij nogal wat inzakkers heeft. In die tijd waren inzakkers vrij normaal, maar deze Revell kit heeft er wel erg veel last van. Na 1958 zijn er enkele heruitgaven geweest (helaas zonder het fraaie art-work) zodat de bouwers aan de slag kunnen zonder de originele "S"-doos te gebruiken.

M56 90mm GUN MOTOR CARRIAGE

De M56 is ontworpen om te worden ingezet met luchtlandingstroepen. Het is een full-tracked anti-tank wapen dat door de lucht kon worden aangevoerd en gedropt. Enorme parachuttes waren hiervoor nodig want de M56 woog 5.783 kg. De bemanning bestond uit vier personen, te weten commandant, chauffeur, schutter en lader.

De M56 kreeg de bijnaam "Scorpion". Hij had een zes cylinder luchtgekoelde motor en een maximum snelheid van 65 km/uur. Ontworpen in het begin van de jaren vijftig en operationeel vanaf 1958. De Scorpion werd gebouwd door Cadillac Motor Car in hun Cleveland Ordnance Plant. Hij is in Europa operationeel geweest tussen 1959 en 1968. In 1966 werd hij ingezet in Vietnam tijdens acties in de Long Khank Provincie.

REVELL M56 90mm GUN MOTOR CARRIAGE "SCORPION"

Kit nr. H-540

Schaal 1:40

Model uit 1958

Prijs in 1958 \$0.98

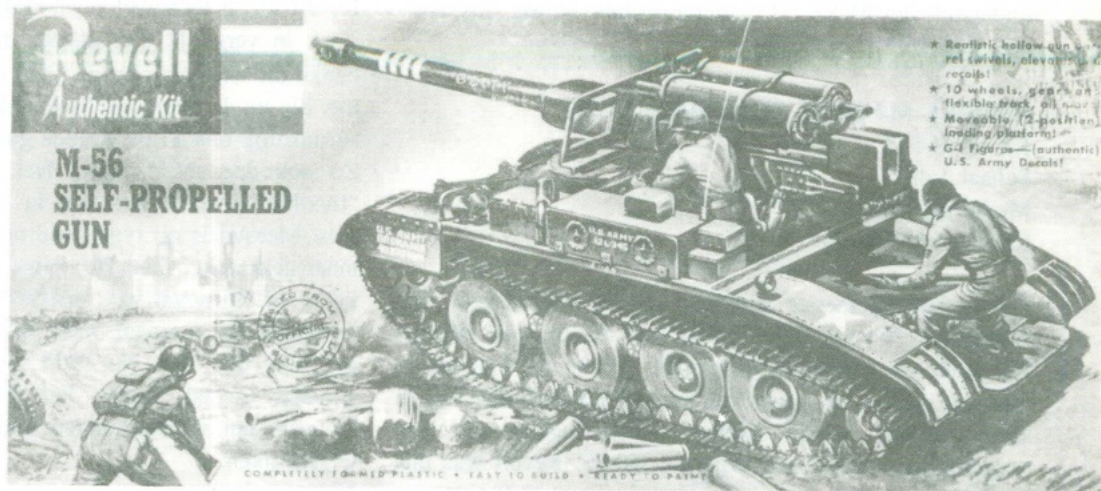
De Scorpion is in de modelbouwwereld een zeldzaam model. Behalve Revell heeft geen enkele ander modelbouwfabrikant dit wapen uitgebracht. Wie weet komt dit nog. Het is een wat minder goed model dan we van Revell gewend zijn. Met name de passing en de details zijn minder. Ook de tracks zijn, net als bij de Sherman

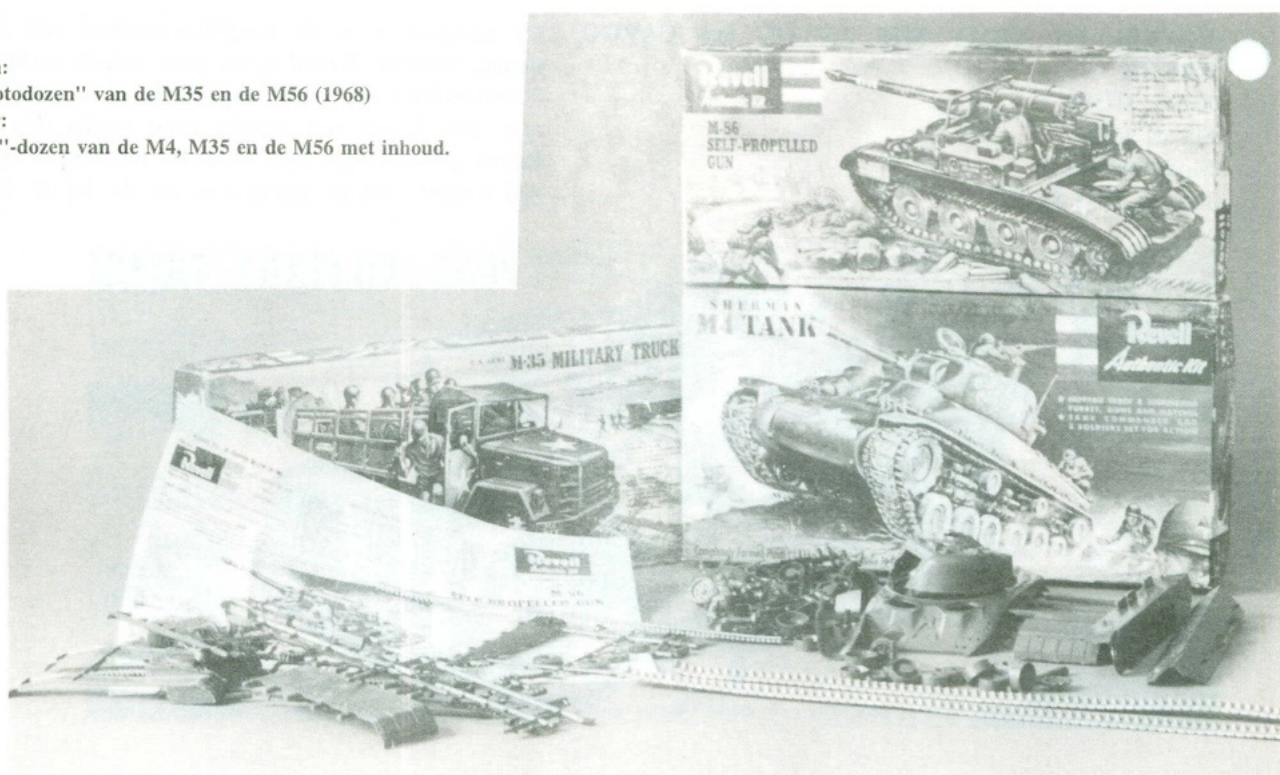
Tank, wat grof en stug.
 Ook van dit model zijn enkele heruitgaven geweest (ook weer zonder het fraaie art-work) zodat ook nu de originele "S"-box ongebouwd kan blijven.

Voor verdere inlichtingen:

Wim Vink

hierboven:
 Revell "foto dozen" van de M35 en de M56 (1968)
 hieronder:
 Revell "S"-dozen van de M4, M35 en de M56 met inhoud.

Het tentoonstellen van modellen

door J.L.A. de Grave

Hoewel het onderstaande artikel is geschreven met modellen als onderwerp is het van toepassing op alles wat zich laat exposeren. Veel modelbouwers komen meer of minder vaak op tentoonstellingen of Open Dagen. Een aanleiding om hierover iets op papier te zetten.

Er is van de volgende veronderstellingen uitgegaan:

1. de exposant denkt dat hij iets te bieden heeft waar het publiek belangstelling voor heeft;
2. een groot deel van het publiek komt omdat het gebodene interessant lijkt en
3. hoopt er iets van op te steken.

Als exposant kan men hierop inspelen door bij het model een aantal gegevens te vermelden. Als suggestie zijn er hieronder een aantal genoemd, er kunnen uiteraard nog andere gegevens noodzakelijk zijn of er kan een keuze uit worden gemaakt. Zo kan er verteld worden:

1. de naam van het model;
2. de fabrikant van het origineel;
3. het type;
4. de schaal van het model;
5. de gebruiker van het origineel;
6. de periode waarin het origineel is gebruikt;
7. de locatie, streek of land waar het is gebruikt.

Bij de punten 5, 6 en 7 kan nog worden gedacht aan duidelijk waarneembare wijzigingen in het uiterlijk van het origineel, zoals dit vaak bij oorlogschepen voorkomt na een revisie. Plaatsing van radarantennes, veranderingen in de bewapening, etc.

8. de gebruikte materialen bij de constructie van het model;
9. speciale werkwijzen die bij de bouw zijn toegepast;
10. ingebouwde mechanismen;
11. methoden van (afstand)besturing;
12. ombouw van een model uit een bouwdoos;

Met deze opgave beoogt men de bezoeker een zo volledig mogelijk beeld te geven van het getoonde model. Beter te veel dan te weinig. Wat bij iemand niet in de belangstelling ligt, slaat hij wel over.

Het volgende punt is: hoe wordt een en ander gepresenteerd? Waarschijnlijk via een tekst. Komt deze op de tafel te liggen waar het publiek langs loopt, dan is voor een tekst op het voorste deel van de tafel een letterhoogte van 3 à 3½ mm bruikbaar. De letters moeten dan wel een zo groot mogelijk contrast hebben met de achtergrond (zwarte letters op een witte achtergrond). Naarmate de afstand tot het publiek groter wordt, de letters groter kiezen.

De belangrijkste gegevens kunnen meestal in een tekst van één of twee regels worden samengevat. Zijn er meerdere modellen van dezelfde inzender dan kan hij over-

gaan tot het vervaardigen van eenheidsbordjes. Deze zijn te maken uit een strookje hard plastic of karton met aan de achterzijde een paar driehoekige steuntjes om het bord iets hellend op te stellen (fig. 1). Een andere mogelijkheid is gebruik te maken van een kabelgoot (fig. 2). Een van de opstaande kantjes aan de onderzijde wordt verwijderd (gestippeld in fig. 2 aangegeven). Tussen de twee haakvormige opstaande kanten aan de bovenzijde worden een reep papier met de tekst en een doorzichtige strip plastic geschoven. De breedte van deze repen neemt men iets groter dan de ruimte in de goot, zodat de tekst iets bol komt te staan en meteen vastgeklemd zit.

De overige teksten, die soms voor meerdere modellen gelden, laten zich monteren onder een plaatje hard doorzichtig plastic en worden daarmee met plakband of eventueel garen verbonden.

Fig. 1

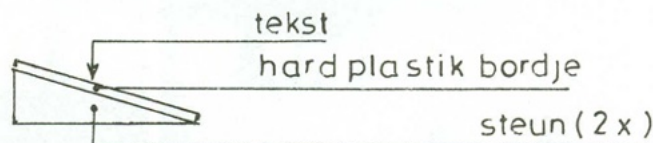
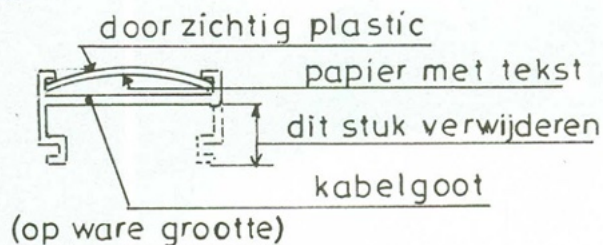

Fig. 2

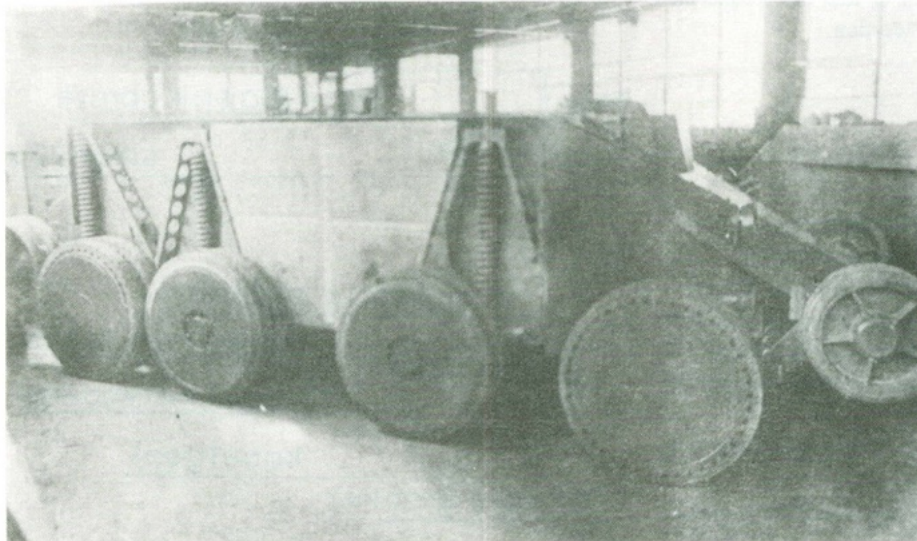
Eigenlijk eigenaardig is het dat men bij bezoek aan musea (en niet de kleinste) merkt dat er met bovenstaande, uit de praktijk geviste punten lang niet altijd rekening wordt gehouden. De aanleiding tot dit artikeltje was een vergeeld papiertje met een getypte tekst op een vrij grote afstand van de bezoeker. En ook nog in een vitrine. Dus te kleine letters op een te grote afstand en te weinig contrast. Bijna niet te lezen dus.

Nu nog even terug naar de eigen presentatie. Een mooie kans om met het publiek meer contact te krijgen is, als men ziet dat iemand met veel belangstelling naar een model kijkt, een praatje aan te knopen. Er staan dan meteen een aantal lieden omheen en luisteren mee. Een pracht gelegenheid om de aandacht te vestigen op de vereniging(en) waarvan men lid is. In dit verband komen folders van de vereniging en inblikexemplaren van het verenigingstijdschrift ook goed van pas.

De in 1865 geboren Amerikaanse ontwerper J. Walter Christie had in de dertiger jaren veruit de beste ideeën voor nieuwe ontwerpen voor tanks. Hij had in zijn eigen vaderland nagenoeg geen succes met zijn baanbrekende ontwerpen, maar in het buitenland en met name in Rusland en Engeland sloegen zijn ideeën aan. Een voertuig dat, zij het aarzelend en in een klein aantal door de Amerikanen wel werd gekocht was de T-3 Christie, waarvan er in 1931 enkele werden aangeschaft.

De pionier

Al tegen het einde van WO1 hield J. Walter Christie zich bezig met het ontwerpen van pantservoertuigen. Het eerste voertuig wat hij ontwierp was de M-1919, gevolgd door de amfibietank M-1922 en de M-1928. Deze M-1928 was de voorloper van de T-3 Christie M-1931. Baanbrekend bij de M-1928 en de T-3 was de ophanging van de loopwielen en het systeem waarbij de rupsband niet door steunwielen werd gedragen maar direct op de loopwielen lag.

De T-3 in aanbouw in Christie's fabriek te Linden, New Jersey

Chaos op zijn Amerikaans

Net zoals in verschillende andere landen (Engeland, Frankrijk) ontstond er na de 1e Wereldoorlog tussen de verschillende instanties een felle strijd over de manier waarop het nieuwe pantserwapen moest worden ingezet. In de VS ging men in 1920 zelfs over tot het opheffen van het Tankkorps. De nog aanwezige tanks werden heringedeeld bij de infanterie.

In 1921 bedroeg het budget voor de ontwikkeling van nieuwe tanks niet meer dan \$ 100.000,- Als gevolg hiervan werd in de VS tussen 1920 en 1936 het ontstellende aantal van 34 tanks gebouwd. Voorstanders van een zelfstandig tankwapen, zoals een zekere kolonel Patton (waar kennen we die van?) werd het zwijgen opgelegd.

En in deze sfeer kwam Christie met zijn revolutionaire ideeën. Christie's persoonlijkheid was ook al niet erg behulpzaam in zijn besprekingen en onderhandelingen

met het Ordnance Department (Bevoorradingsbureau) van het Amerikaanse leger.

Snel, sneller, snelst!

In 1928 had Christie voor eigen rekening het model M-1928 ontworpen. Dit model bestond in feite alleen uit een romp, maar had wel het nieuwe, later naar Christie genoemde ophangingsysteem van de loopwielen.

De directe opvolger van de M-1928 was de T-3 Christie M-1931, die de ongeëvenaarde snelheid van 40 km/uur haalde en zonder rupsbanden zelfs 78 km/uur. Van dit voertuig werden negen stuks gebouwd, waarvan er in 1932 twee werden verkocht aan de Sovjet Unie. De Poolse regering had er oorspronkelijk ook twee besteld, maar verzuimde te betalen. Deze twee werden samen met de vijf reeds eerder bestelde voertuigen door het Amerikaanse leger in gebruik genomen, waar hij bij de infanterie 'T-3 Medium Tank' heette. Vanwege het verbod op tanks bij de cavalerie werd hij hier 'Combat Car T-1' genoemd, waardoor

het tankverbod werd omzeild.

De 'infanterie' T-3 had een 37 mm kanon en een coax .30 mitrailleur, terwijl de 'cavalerie' T-1 alleen één .50 mitrailleur als bewapening had. De oorspronkelijk voor Polen bedoelde T-3's hadden de aandrijfwielen aangedreven d.m.v. het gebruikelijke tandwielsysteem, terwijl de andere vijf voertuigen een overbrenging d.m.v. aandrijfkettingen hadden. De twee 'Poolse' T-3's kregen ook een afwijkende benaming, namelijk T-3E1.

Voertuigbeschrijving

De T-3 was een voertuig met een traditionele indeling, motor achterin en aandrijfwielen achter, een 360° draai-bare toren met hierin de hoofdbewapening en de bestuurder voorin in het midden. Het voertuig had echter wel een voor die tijd ongewoon hoge 'power/weight ratio' van 31,3 pk per ton gewicht.

Het loopwerk bestond uit vier grote loopwielen, met een

diameter van 698,5 mm en het loopvlak bekleed met rubber. De loopwielen waren onafhankelijk geveerd met een verticale beweging van 355 mm. De voorste loopwielen waren bestuurbaar t.b.v. het zonder rupsbanden rijden op de weg. Hierbij werden het tweede en derde paar loopwielen omhoog gehaald en geschiedde de aandrijving op het achterste paar. De bestuurder had zowel een stuurwiel (voor gebruik zonder rupsbanden) als sticks (voor gebruik met rupsen) tot zijn beschikking.

De motor, een **Ordnance Liberty V-12**, leverde 338 pk bij 1400 toeren, maar het maximum lag bij 2400 toeren, hetgeen 387 pk opleverde. De motor werd geflankeerd door twee grote radiatoren en fans.

Het gebruik van de grote vierkante rupsbandschakels van $\pm 25 \times 25$ cm, samen met hoge snelheid, leverde tamelijk extreme slijtage op. Maar het voordeel van deze rupsbanden was echter dat ze makkelijk hanteerbaar waren en snel konden worden verwijderd. Twee man konden binnen 30 minuten de rupsband verwijderen c.q. aanbrengen.

De T-3 Medium Tank tijdens tests in Aberdeen Proving Ground.

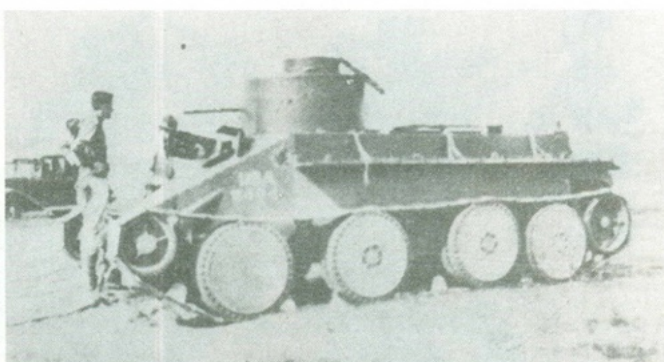
In Amerikaanse dienst

In 1932 werden vier T-1's afgeleverd aan de US Cavalry in Fort Knox. Ze hadden de nummers 1, 3, 4 en 5. De nummers 2, 7 en 8 werden aan de US Infantry geleverd onder hun juiste benaming, Medium Tank T-3. Deze voertuigen kregen ook namen, te weten **Tornado**, **Hurricane** en **Cyclone** en het zijn deze drie die het meest op foto's te zien zijn.

Behalve namen en nummers droegen de voertuigen ook de officiële voertuigbenaming op de neus: **MEDIUM T-3 CHRISTIE** en **COMBAT CAR T.1 CHRISTIE**. Ook werden de emblemen van resp. de infanterie (twee gekruiste geweren) en de cavalerie (twee gekruiste zwaarden) gevoerd. Bij de infanterie T-3's werd bovendien het eenheidseembleem gevoerd van de 67th Infantry (Tanks), een uitbarstende vulkaan.

In 1932 bestelde de infanterie nog vijf T-3's, maar vanwege 'meningsverschillen' tussen de US Army en Christie werden deze niet door hem maar door American

LaFrance gebouwd. Ze kregen de benaming T-3E2.

Combat Car T-1 Christie van de US 1st Cavalry (Mechanized).

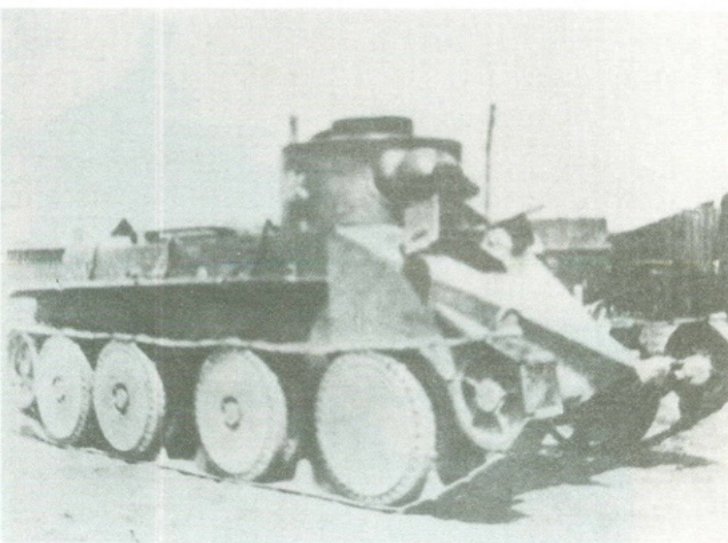
Tot slot

De T-3 Christie stond model voor de Russische BT tankserie en daarmee, indirect, ook voor de T34 en via deze voor de T54/55 en T62.

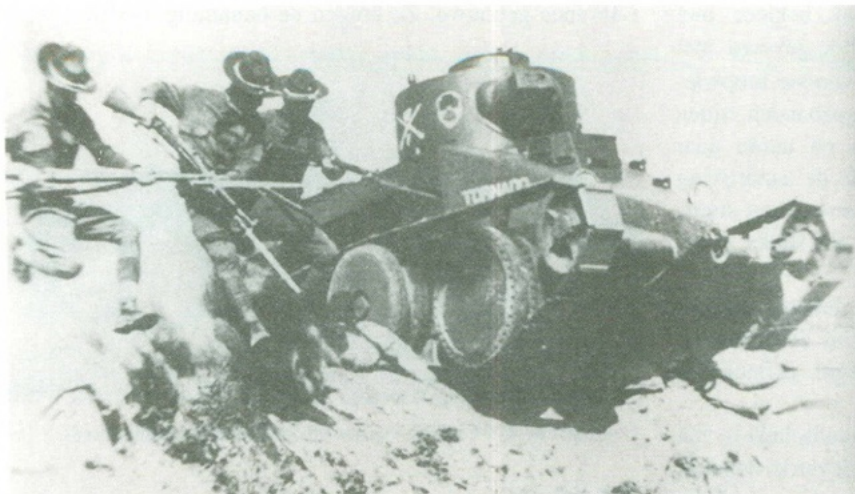
De Engelsen ontwikkelden uit de T-3 hun cruiser tanks, te beginnen met de A-13. Toch een aardig resultaat voor de man die na 1932 van het Amerikaanse leger geen enkel contract meer kreeg vanwege zijn onhebbelijke persoonlijkheid.

Technische gegevens

bemanning	: 3 man
lengte	: 5820 mm
breedte	: 2460 mm
hoogte	: 2310 mm
gewicht	: 10.977 kg
pantsering	: min. 12,7 mm max. 16 mm
bewapening T-3	: 1 x 37 mm kanon 1 x .30 mitrailleur
bewapening T-1	: 1 x .50 mitrailleur
munitie	: 126 x 37 mm 3000 x .30
snelheid (rups)	: 43 km/uur
(wiel)	: 74 km/uur
motor	: Liberty V-12, 338 pk
actieradius	: 240 km

Medium Tank T-3 Christie van de US 67th Infantry (Tanks).

Foto's van boven naar beneden:

T-3 N°2 'Tornado' tijdens een oefening van US 67th Infantry (Tanks).

T-3 N°7 'Hurricane' tijdens de jaarlijkse 'War Games' in 1932

T-3 N°8 'Cyclone' van F-compagnie 67th Infantry (Tanks) in de complete officiële beschildering conform AR-850-5 in 1935

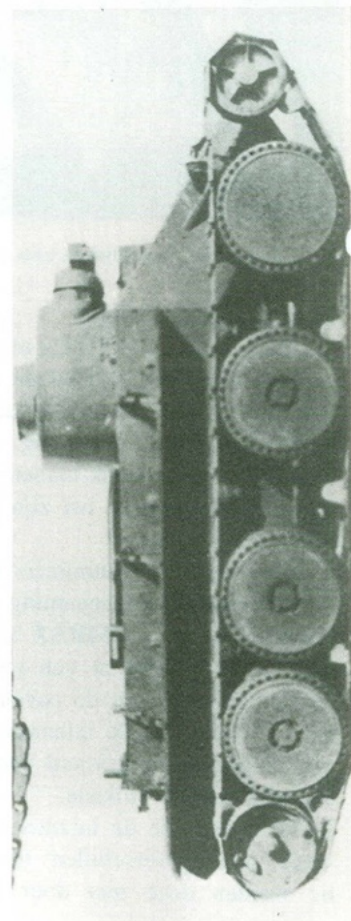
Foto rechts:

Zij-aanzicht T-3 Medium Tank.

Bronnen:

- . Panzer, Armin Halle/Carlo Demand
- . Tanks & Armoured Vehicles 1900-1945, Robert J. Icks
- . Tanks and Fighting Vehicles, Christopher F. Foss
- . Tank versus Tank, Kenneth Macksey

De BMP-1 van Esci

door Jakko Westerbeke

Uitgebracht onder de naam 'BMP-1 Soviet Combat Vehicle' is dit een van Esci's uitvoeringen van dit Russische infanteriegevechtsvoertuig. Uit de doos is een mooi model te bouwen, maar daar is wel wat werk voor nodig. Vergeleken met het Dragon/Italeri model van hetzelfde voertuig is het Esci model volgens mij beter, hoewel het ook zijn min-punten heeft.

Geschiedenis

In 1967 werd in Moskou in de parade op het Rode Plein, tijdens de herdenking van de vijftigste verjaardag van de Oktoberrevolutie, een geheel nieuw infanteriegevechtsvoertuig getoond. Vervolgens werd de benaming bekend: **'BMP-76PB'** (**B**ojewaja **M**ashina **P**jechoy = gevechtsvoertuig voor de infanterie; 76 is het kaliber van de hoofdbewapening; **Pl**awajoestsjie = amfibisch; **Bas**nja = toren). Naderhand zou blijken dat het kaliber van het kanon verkeerd was ingeschat, het was in werkelijkheid een 73 mm kanon. De aanduiding werd toen simpelweg BMP. De op het Rode Plein getoonde voertuigen zouden de voorlopers blijken te zijn van een geheel nieuwe categorie, namelijk de *gepantserde (amfibische) infanterie gevechtsvoertuigen*.

De BMP's werden vervolgens waargenomen in tal van lidstaten van het Warschau Pact, als vervangers van de BTR-50P(K) voertuigen. Ook verschillende landen in het Midden Oosten werden voorzien van deze voertuigen.

Door de verdere voortschrijding van de techniek, de mechanisatie van diverse wapens en de veranderde tactische eisen werden er van de oorspronkelijke BMP meerdere varianten ontwikkeld. Zodoende kan men al spoedig spreken van een complete BMP-familie.

BMP-1

Aan het oorspronkelijke, in 1967 getoonde model werden in 1968, 1969 en 1970 wijzigingen aangebracht. Deze behelsden onder meer een verlenging van de romp en het aanbrengen van een telescopisch luchtfilter achter de toren. De benaming werd hierdoor tevens gewijzigd in **BMP-1**. Overigens wordt de BMP in Polen aangeduid als BWP en in Tsjechië en Slowakije als BVP.

Ten aanzien van het herkennen zijn de volgende punten van belang:

- een centraal geplaatste, sterk afgeschuinde toren met een naar voren opengaand luik. Een korte loop waarboven gewoonlijk een lanceerrail voor of met een Sagger raket is geplaatst;
- een enigszins bootvormige romp met een scherpe boeg. Op het motordek zijn ribben zichtbaar. De uitlaat bevindt zich rechtsvoor. In de teruglopende achterzijde bevinden zich twee deuren. Deze zijn enigszins bol doordat ze tevens dienst dien als brandstoftank;
- het loopwerk bestaat uit een verbeterd Christie-systeem, met aan weerszijden zes geribbelde loopwielen en drie geleiderollers. De geleiderollers zijn

veelal aan het oog onttrokken door de plaatsing van de rupsbandafdekking t.b.v. onder andere de voortstuwing in het water. Het aandrijf wiel zit aan de voorzijde van het voertuig.

De bemanning van dit 12½ ton zware voertuig bestaat uit drie man (commandant, schutter en bestuurder). Achterin is ruimte voor acht infanteristen. Deze kunnen het voertuig via de achterdeuren verlaten, maar tevens door vier luiken in de bovenzijde van het achtercompartiment. Dit compartiment bevindt zich achter de eenmanstoren.

In de toren bevindt zich de bewapening, een 73 mm kanon en de coaxiale 7,62 mm mitrailleur. Tevens beschikt de BMP(-1) over een lanceerrail voor Sagger raketten. Van deze geleide antitankraketten bevinden zich er tenminste vier in de toren. Ook zijn er veertig 73 mm granaten voorhanden.

De lengte van de BMP-1 bedraagt 6750 mm, de breedte 3000 mm en de hoogte ± 2000 mm. De krachtbron is een zescilinder V-vormige dieselmotor. Deze geeft het voertuig op de weg een maximum snelheid van ± 60 km/uur. Waterhindernissen kunnen worden overgestoken met een snelheid van ± 8 km/uur, verkregen door rupsbandbeweging. Verder is de BMP(-1) nbc-beveiligd, beschikt over infrarood rij- en vuurapparatuur en heeft een actieradius van ongeveer 475 kilometer.

BMP M-1974

Deze gewijzigde versie van de BMP-1 doet dienst als commandopost/verbindingsvoertuig. De wijziging bestaat hoofdzakelijk uit het laten vervallen van de schietpoorten en de waarnemingsmiddelen in de rechter zijkant van de romp. Hierdoor wordt het mogelijk extra verbindingsmiddelen mee te voeren, geplaatst aan de rechter zijkant in het compartiment achter de toren. Ook is er een tweede antenne bijgekomen.

Het voertuig biedt ruimte aan zes inzittenden.

BMP M-1975

Het meest opvallende herkenningsskenmerk hier is wel de tweemanstoren. Achter op deze toren bevindt zich een opklapbare radarantenne. In de tweemanstoren heeft het 73 mm kanon plaats gemaakt voor een enkele 7,62 mm mitrailleur.

BMP M-1976

Deze verkenningsvariant vervangt de lichte amfibische tank PT-76. Voor de uitvoering van zijn taak beschikt hij

over een tweemanstoren met een 73 mm kanon en een coaxiale 7,62 mm mitrailleur. Deze toren heeft geen luik voor het (her)laden van de Sagger raket(en) en ook de lanceerinrichting is bij dit type vervallen.

Van de vier luiken in het achtercompartiment zijn er, door de grotere toren, nog slechts twee overgebleven.

BMP-M1978

Deze uitvoering doet eveneens dienst als commandopost/verbindingsvoertuig. Door de plaatsing van een telescopisch uitgevoerde antennemast op de plaats van het kanon kan voor wat betreft herkenning verwarring ontstaan. In transportstand ligt deze antennemast namelijk horizontaal op het motordek, waardoor hij sterk lijkt op het 73 mm kanon van de gewone BMP-1. Op het achterdek bevindt zich een aggregaat in een vierkante container.

De bouw van het Esci model

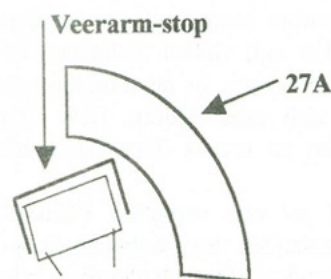
De bouw leverde weinig problemen op, afgezien van de verbogen onderkant van de romp. Het probleem is dat Esci de productiekosten heeft willen drukken en daarom is er een driedelige onderkant gemaakt: een plaat voor de onderkant met de boeg en twee zijplaten met de vering erop gegoten. Dit herinnerde mij aan de 1:76 modellen van Matchbox die ik meer dan 10 jaar geleden bouwde ...

Hoe dan ook, die onderplaat (onderdeel 1A) was gebogen in plaats van mooi vlak. Ik heb dit opgelost door er eerst een van de zijplaten aan te lijmen en met veel plakband vast te zetten. Toen dit goed was uitgehard heb ik hetzelfde

gedaan met de andere zijplaat. Toen deze ook goed droog was heb ik de achterkant (21B) vastgelijmd, hoewel dit volgens de instructies pas in de laatste stap moet gebeuren. Dit zorgde ervoor dat het geheel wat beter recht stond, hoewel op mijn model de linker zijplaat als gevolg van de plakbandmethode iets naar binnen staat en de rechter iets naar buiten. Het is nauwelijks te zien, maar goed ...

Vervolgens heb ik de onderdelen van de vering toegevoegd, maar hier klopt iets niet in de bouwbeschrijving. Volgens de foto's in de Military Modelling van april 1993 (waarin een bouwverslag staat van dit model) heeft een BMP-1 maar vier schokdempers (39A) en niet zes zoals Esci ons wil laten geloven. Laat de middelste aan beide kanten weg, zodat alleen het eerste en laatste wiel aan elke kant een schokdemper heeft. Snij ook het oogje op de tweede veerarm weg en vul de gaten op (let op dat een BMP-2 wel zes schokdempers heeft, wat ook de reden is dat dit model er zes heeft - Esci heeft ook een

BMP-2 uitgebracht). De locatie van de onderdelen 26A en 27A is op de bouwtekening erg onduidelijk aangegeven. Ze horen achter de stops van de veerarm te zitten, zie de tekening (deze is voor de linker

kant, de rechterkant is in spiegelbeeld). Snij de locatiepinnetjes van 26A en 27A af en vul de gaten hiervoor. Jammer genoeg zijn de veerarmen aan de romp vastgegoten. Een BMP veert alle kanten op als hij optrekt of remt (let maar eens op bij TV-beelden uit bijvoorbeeld Tsjetsjenjië) en dat is met dit model moeilijk na te maken.

Ik laat de wielen altijd los tot na het schilderen en in dit geval heb ik ze vervangen door een set wielen van Accurate Armour (nummer C13 BMP-1 & BMP-2 roadweel set). Deze zijn bedoeld voor de BMP modellen van Dragon en moeten daarom uitgeboord worden, anders passen ze niet op de assen van het Esci model. Deze wielen zijn in metaal gegoten en ik heb ze gebruikt omdat de Esci wielen het zelfde probleem hebben als die van Dragon: te nauwe banden. De band van een BMP wiel is bijna net zo breed als het wiel zelf, maar zowel bij Dargon als bij Esci is hij een millimeter of zo te smal en dat is duidelijk zichtbaar. De Accurate Armour wielen zijn niet goedkoop (bijna f 20,- plus portokosten) maar ze verbeteren het model aanzienlijk. Een van de aandrijfwielen was verbogen, maar dat kon worden weggestopt achter de beschermplaten voor de rupsbanden.

Ik sla altijd allerlei stappen in de bouwbeschrijving over om er dan later weer bij terug te komen en dat heb ik nu ook gedaan. Zodra de onderkant van de romp gereed was ben ik verder gegaan met de bovenkant (1B), en wel met het verbeteren van de periscopen. Ik heb er dunne plastic strip rondom gelijmd, zodat er duidelijk verschil ontstaat tussen het glazen oppervlak en de rand er omheen. Met 15 periscopen op de romp en vier op de koepel is dit een tijdrovend werkje, maar het resultaat oogt goed. Van de 15 periscopen in de romp moet er een zelf worden bijgemaakt, die aan de linker kant naast het bestuurdersluik mist namelijk. Hij geeft zicht pal naar links (deze periscoop is pas bij latere uitvoeringen van de BMP bijgeplaatst, eerdere uitvoeringen hadden hem niet, zie foto. Red.). Verder heb ik ook strips gelijmd rond de vier luiken achterop het dak en rondom de deuren achterin de romp. Esci heeft deze weggelaten, maar ze zijn op foto's duidelijk zichtbaar.

Toen dit eenmaal gedaan was werd het tijd de boven- en onderkant aan elkaar te lijmen, wat door de verbuiging van 1A niet gemakkelijk was. Ik heb eerst de voorkant

vastgelijmd en het geheel ondersteund tot de lijm droog was (door de verbuiging was er een hoek van zo'n 30° tussen onder- en bovenkant). Daarna heb ik de achterkant omlaag getrokken en ook vastgelijmd, waarna het geheel er uitzag zoals het hoort. Daarna heb ik de rest van de onderdelen aangebracht, behalve de beschermplaten 2B en 3B. Verdere detailleringen bestonden uit een rand rondom de uitlaat (4A), het vervangen van twee vuldoppen op het motordeksel (de ronde plaatjes net voor de uitlaat, ze hebben een diameter van ongeveer vier mm) en nog wat kleine dingen.

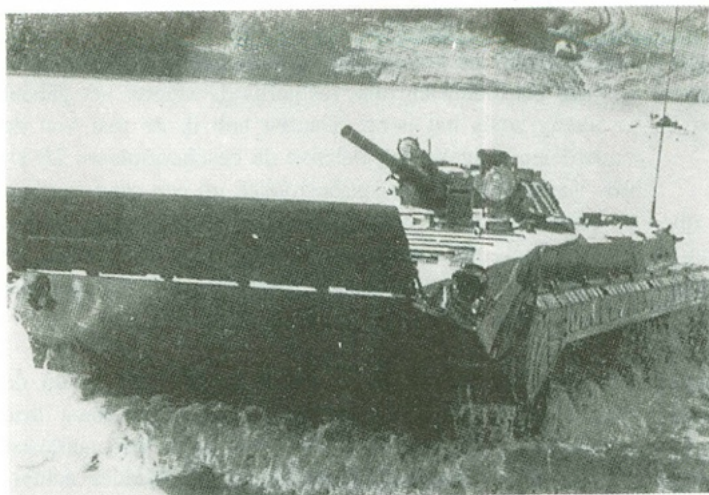
Nu aandacht voor de toren, die ik grotendeels zo uit de doos heb gebouwd. Vroege BMP-1's hadden maar drie takelogen (27B), dus heb ik er ook maar drie geplaatst om toch iets te veranderen aan het model. Midden achterop de toren hoort er maar één in plaats van aan één aan elke kant. Verder hoort 18B vertikaal te staan en niet horizontaal zoals is aangegeven op tekening en heb ik de AT-3 'Sagger' (of 9M14M 'Malyutka' zoals de Russische naam luidt) antitankraket vervangen door een Verlinden exemplaar (set 409, die ook Russische radio's bevat). De Sagger van Esci is beter dan die van Dragon, maar die van Verlinden is nog beter. Ik heb de resin raket voorzichtig van z'n lanceerrail afgesneden en daarna vastgelijmd op de plastic rail van Esci (24B). De reden hiervoor is dat de rail in de BMP-does veel langer is dan die van Verlinden, die duidelijk bedoeld is voor grondlanceeringen. De vinnen heb ik er pas aangelijmd toen de raket goed en wel vastzat op de rail.

Bedenk dat een echte Sagger verpakt wordt met lanceerrail, zodat onderdeel 24B niet aanwezig is op een BMP-1 die z'n Sagger net heeft afgeschoten. Als je de Verlinden rail goed wegsnijdt, blijven zowel de rail als de raket intact en kun je een afgeschoten AT-3 infanterie-lanceerinrichting met de overgebleven delen op een diorama plaatsen.

Beschildering en rupsbanden

Nadat koepel en romp gebouwd waren heb ik het model gespoten. Ik koos voor het Finse schema van de Dragon bouwtekening, omdat dit mij meer aansprak dan de Finse of Russische camouflage-schema's die Esci geeft. Het schema bestaat uit drie kleuren groen: lichtgroen, groenblauw en erg donker groen, in vlakken met veel rechte randen. De schema's van Esci zijn groen met wit voor een Fins voertuig en groen met geel (ja, geel - Humbrol 24!) voor een Russische BMP. Het lijkt mij het beste om het geel te vervangen door een of andere zandkleur.

Voor het Finse schema heb ik het hele model eerst gespoten in Testors Pale Green (1716/FS34227), voordat ik de wielen monteerde. Nadat dit droog was werden de wielen en de zijkanten van de romp geschilderd met Testors European Green (1764/FS34092). Nadat ook de banden en rupsbanden waren geschilderd heb ik de wielen gemonteerd. Om de wielen goed uitgelijmd te krijgen heb ik eerst Esci wielen op de assen geschoven en daar de Accurate Armour wielen tussen gemonteerd. Door

langs de wielen te kijken of door er een lineaal langs te leggen kun je zien of ze op een lijn zitten.

Ik heb de rupsbanden roestkleurig gespoten en daarna gedrybrushed met Humbrol Polished Steel. De binnenkanten van de rupsbanden hebben hetzelfde probleem als die van het Dragon model, namelijk dat er in het midden van elke schakel een put zit. Als je hiermee zou rijden lijkt het net alsof je over kinderhoofdjes rijdt, ook al is de weg zo glad als een spiegel. Het enige wat je hieraan kunt doen is opvullen of bijvijlen (tijdrovend) of nieuwe tracks kopen (duur). Ik heb ze gelaten zoals ze zijn.

De rupsbanden zijn van het 'link & lenght' type, dus met losse schakels en lange stukken. Ik ben hier bij voertuigen zoals een BMP geen voorstander van. Als de rupsbanden in het echt niet doorhangen, zie ik niet in waarom bij het model zacht-plastic tracks niet kunnen. De hard plastic rupsbanden bij dit model passen niet zo goed, zeker niet rond de aandrijfwielen. Snij dus de buitenkant van de tanden weg voor alle schakels die rond een aandrijf wiel komen en begin met de schakels voor die wielen. Daarna die voor de spanwielen en laat ze goed drogen. Daarna kun je de lange stukken (2D) aan de loopwielen lijmen en vervolgens een voor een de aandrijf- en spanwielen aanbrengen plus de stukken die tussen 2D en de wielen komen. Pas als dit alles droog is kun je de lange stukken 1D aan de bovenkant lijmen. Breng deze zo aan dat ze aan de achterkant goed aansluiten op de schakels rond de spanwielen. Hierdoor vallen aan de voorkant gaten, maar deze zitten weggestopt achter de beschermplaten. Van de stukken 1D moeten op drie plaatsen tanden worden weggesneden zodat ze goed op de toppers passen.

Nadat ik de rupsbanden met houtlijm had vastgezet en 's nachts had laten drogen, heb ik de volgende dag de zij schilden (2B en 3B) gemonteerd. Toen deze er eenmaal opzaten kon ik de rest van de camouflage schilderen. Ik heb dit met de hand gedaan omdat de harde, rechte lijnen van de Finse camouflage moeilijk te spuiten zijn, zeker op een militair voertuig met veel oneffenheden.

Ik heb hiervoor Testors European Green gebruikt zoals wordt aangeraden door Italeri. Voor het donkergroen heb ik Dark Green (1710/FS34079) gemengd met veel zwart,

om een veel donkerder kleur te krijgen. Het is nog steeds niet zo donker als het donkergroen op de Finse ZSU-57-2 en T72M1 in Concord's ZSU-23-4: *Shilka and Soviet Air Defense Gun Vehicles*, maar het komt veel beter in de buurt dan nummer 1710 zelf.

De decals die ik heb aangebracht zijn een combinatie van die van Italeri (de voertuignummers) en Esci (Finse nationaliteitstekens).

Conclusie

Een leuk model. Afgezien van de verbogen delen en de tracks was er niets dat moeilijk ging of niet goed paste en het ziet er in het algemeen goed uit, ook voordat een aantal details zijn aangebracht of verbeterd. Het enige probleem aan het model is dat er maar drie luiken zijn die open kunnen: die van de bestuurder, de commandant en de schutter. De luiken voor de infanterie zitten dicht en zouden alleen met drastische ingrepen geopend kunnen worden. Een BMP vol infanteristen is dus zo goed als uitgesloten.

Over het algemeen vind ik het model van Esci beter dan dat van Dragon, hoewel ik over de prijs niet zo ben te spreken. Mijn model was in de aanbieding en kostte mij maar f 24,95 De normale prijs ligt echter rond de zestig gulden en dat had ik er niet voor gegeven. Nu op zoek naar een BMP-2 in de aanbieding

Gebruikte literatuur:

- . De BMP-familie, Herkenning (jaar onbekend).
- . Modell Fan 6/90
- . Military Modelling 4/93

N.B. In DE TANK nr. 92 van oktober 1991 stond een bouwbeschrijving van de BMP-1 van Italeri door Theo Naus.

Open 10.00 - 17.30 Saturday
& 09.30 - 17.00 Sunday.
Admission - £3.50

**TRUCKS 'N'
TRACKS '97**

THE INTERNATIONAL VEHICLE MODELLING SHOW

22nd - 23rd
FOLKESTONE
1997

**LEAS CLIFF HALL
FOLKESTONE
ENGLAND**

- * Over 60 Traders from the U.K., Europe & the U.S.A.
- * Superb Club and Individual Model Displays.
- * Major Competition with £100's of prizes.
- * Prize Draw, Refreshments, and much more!!

R E G L E M E N T M O D E L B O U W W E D S T R I J D E N

1. Wedstrijden in groter verband worden uitsluitend door het bestuur georganiseerd en uit de verenigingskas bekostigd.
2. Elk jaar schrijft het bestuur een modelbouwwedstrijd uit. Deze wedstrijd vindt plaats op een landelijke bijeenkomst en wordt tevoren in het verenigingsblad aangekondigd.
3. Bij deze wedstrijd worden de volgende categorieën onderscheiden:
 - A. Grootschalige modellen ($>$ 1:72)
 - B. Kleinschalige modellen (\leq 1:72)
 - C. Grootschalige diorama's ($>$ 1:72)
 - D. Kleinschalige diorama's (\leq 1:72)
 - E. Jeugdleden (modellen en diorama's, alle schalen)

4. Voor deze categorieën stelt het bestuur de volgende prijzen beschikbaar:

A t/m D : elk een eerste en een tweede prijs;

E : een eerste, tweede en derde prijs.

Tevens is een wisselbeker beschikbaar voor de inzending welke door de jurerende leden als "allerbeste" wordt aangeduid. Deze wisselbeker mag door de winnaar gedurende 1 jaar worden behouden. Wanneer de wisselbeker door één en dezelfde persoon drie keer achtereen of in totaal vijf keer is gewonnen, mag deze persoon de wisselbeker behouden en stelt het bestuur een nieuwe wisselbeker beschikbaar.

5. Elke deelnemer mag per categorie ten hoogste drie werkstukken inleveren. Voor ieder werkstuk dient een wedstrijdformulier te worden bijgevoegd, dat door de deelnemer wordt ingevuld en bij het betreffende werkstuk wordt neergelegd.

Wedstrijdformulieren zijn op de dag van de wedstrijd aan de bestuurstafel gratis verkrijgbaar. Bij het innemen van de wedstrijdformulieren voorziet het bestuur de inzendingen van een wedstrijdnummer.

6. Iedere deelnemer kan per categorie slechts één prijs toegekend krijgen.
7. De jurering van de ingezonden modellen/werkstukken geschiedt door alle op de betreffende bijeenkomst aanwezige leden door middel van een jureringsformulier. Deze formulieren zijn eveneens op de dag van de wedstrijd aan de bestuurstafel te verkrijgen. Elk jurerend lid mag slechts één jureringsformulier invullen en dient dit na invulling aan de bestuurstafel af te geven.
8. Het bestuur is bevoegd om bij het staken van de stemmen, of bij onvoorziene omstandigheden, naar eigen inzicht te handelen bij het aanwijzen van een winnaar.
9. Over de uitslagen van de wedstrijden is geen discussie of correspondentie mogelijk.
10. Wanneer blijkt dat een deelnemer naar het oordeel van het bestuur op onrechtmatige wijze een prijs toegekend heeft gekregen, kan diskwalificatie achteraf worden uitgesproken. In een dergelijk geval is het betreffende lid verplicht de gewonnen prijs onverwijld terug te geven aan het bestuur. Tevens is het betreffende lid voor de daaropvolgende wedstrijd van deelneming uitgesloten.

11. Waar in dit reglement wordt gesproken over modellen, worden daaronder verstaan:

A: Bouwdoosmodellen: dit zijn modellen zoals deze uit een bestaande bouwdoos worden gebouwd, zonder toevoeging van onderdelen die niet tot die bouwdoos behoren.

B: Conversies : dit zijn oorspronkelijke bouwdoosmodellen, die door toevoeging en/of verbouwing zijn gewijzigd in een andere vorm dan die welke uit de oorspronkelijke bouwdoos kan worden gebouwd.

C: Scratch-build : dit zijn modellen die voornamelijk geheel zelf zijn gefabriceerd met behulp van zelf vervaardigde onderdelen, al of niet aangevuld met bestaande losse bouwdoosonderdelen.

D: Vacuum-formed : dit zijn modellen die voor het overgrote deel bestaan uit onderdelen van door vacuüm of perslucht gevormde plastic plaat.

12. Onder diorama's worden verstaan modellen met omgeving, waarbij naast het gebruik van een model en figuren uit een bouwdoos, ook andere figuren, dieren, voertuigen en voorwerpen zijn gebouwd. Een en ander gerangschikt tot een bepaald tafereel, vervaardigd met behulp van scenery-materiaal.

13. De voor deelname ingeleverde werkstukken dienen alle militaire voertuigen in de ruimste zin des woords voor te stellen, geschilderd hieronder mede begrepen. Modellen van uitsluitend figuren, al of niet in uniform, zijn van deelname uitgesloten.

DE LANCIER MODELBOUW

Herenstraat 74
2802 KJ GOUDA
HOLLAND

Telefoon: 0182-528185
Fax: 0182-584290

Specialists in military
models, books and
figures

*****GROTE WINTERUITVERKOOP*****

WIJ HALEN DE BEZEM DOOR DE VOORRAAD OM RUIMTE TE MAKEN
VOOR NIEUWE DINGEN!

KORTING 40%

VAN ZATERDAG 1 FEBRUARI TOT EN MET ZATERDAG 8 FEBRUARI
PROFITEERT U VAN HOGE KORTINGEN OP DE WINKELVOORRAAD**

****DRAGON SUPERAANBIEDING****

De volgende Dragon 1/35 modellen gaan uit de collectie en worden door de importeur met kortingen van meer dan 50% opgeruimd!

3301	LSSC Vietnam vaartuig.....f	25,00
3310	OH-6A Cayuse helicopter.....f	25,00
9032	PzKpfw III Ausf. G Afrika Korps versie.....f	29,50
6001	PzKpfw IV Nashorn tankjager.....f	29,50
6015	PzKpfw IV Jagdpanzer IV 'Zwischenlösung'.....f	29,50
6022	PzKpfw IV Ausf. J.....f	29,50
6030	SdKfz 138/3 Hetzer vroege uitvoering.....f	29,50
6035	M4A4 Sherman.....f	29,50
6037	Jagd/Flammpanzer 38 Hetzer.....f	29,50
6047	JSU-122S.....f	29,50
6052	Josef Stalin I tank.....f	29,50
9017	PzKpfw III Flammpanzer (F-1).....f	29,50
6007	MAUS Duitse zeer zware tank.....f	40,00
9004	SdKfz 38/1 Grille met bemanning.....f	40,00

****AKTIE** DE GEHELE FEBRUARI MAAND
VERZENDEN WIJ ALLE POSTBESTELLINGEN
GRATIS!!!**

****DE UITVERKOOP GELDT ALLEEN BIJ AANKOOP IN DE WINKEL BIJ KONTANTE
BETALING. OP BOEKEN GENIET U EEN KORTING VAN 20%**

**OPENINGSTIJDEN: WOENSDAG T/M VRIJDAG VAN 10.00 TOT 18.00
ZATERDAG 10.00 TOT 17.00 - DONDERDAG KOOPAVOND**